

Največji sloven-
ski tednik v
Zedinjenih
državah

Izhaja vsako sredo.

NASLOV
uredništva in
upravnistva:
1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.

GLASILO K.S.K. JEDNOTE

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

The largest Slovenian
Weekly in
the United States
of America.

Issued every
Wednesday

OFFICE:
1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.

No. 43. Štev. 43.

Chicago, Ill., 1. novembra (November) 1916

Leto II. Volume II.

Lokalne vesti.

Člani društva sv. Štefana št. 1 K. S. K. J. se opetovano opozarjajo, da se vsi prihodnji mesečni seji v soboto, dne 4. novembra v navadnih prostorih. O spremembi časa mesečnih sej se je na tem mestu že prekrat poročalo. Ob sobotah zvečer ima sleherni član dovolj časa, da pride na sejo; to naj velja osobito za one, ki stanujejo v bližini društvene dvorane. V nedeljo popoldne ste potem prosti, da greste lahko kamor se vam zljubi.

Ker ima sedaj naša Jednota oblastveno pravico za poslovanje pri otroškem oddelku, zato je bilo želeti, da bi vsak oče, ki še nima svojih otrok zavarovanih pri domačem društvu, ozir. K. S. K. Jednoti, na prihodnji seji iste dal vpisati. Društvo sv. Štefana bi moralo imeti najmanj 200 otrok zavarovanih pri K. S. K. J. in ne samo okoli 40. Ne poslušajte onih "dobrih" naših sobratov, ki vam pridigujejo, da so boljše judovske zavarovalne družbe kot pa naša domača podp. organizacija. O takih ljudih si ne moremo drugače misliti, da so podkupljeni od gotovih tujih zavaroval. Družbi in da se drže gesla: Svoji k drugim!

Prihodnji torek, dne 7. novembra se vršijo glavne ali predsedniške volitve. Dolžnost vsakega volilca, ali volilke je, da ta dan izvrši svojo državljansko dolžnost. Volite po svojem najboljšem prepričanju onega moža, ali one ženske, katere mislite, da so najbolj sposobni za kak urad. Volilni prostori bodo odprti od 6. ure jutraj do 4. ure popoldne. Voliti smejo samo oni, ki so se dali dne 7. in 17. okt. t. l. registrirati.

Kdor se zanima za izid volitev dne 7. t. m. naj gre v dvorano Lewis Institute na W. Madison St. in So. Robey St. Vstopnina je za vsakega prosta. Ondi se bode naznanjalo brzojavna poročila o izidu splošnih volitev. Ta dvorana je za naše rojake najbolj prikladna in najbližja.

Krog 9. in 10. ure zvečer, ko se bo že zvedelo površni izid predsedniških volitev, se bode dajalo strehe poslopja Insurance Exchange visoko v zraku znamenje z električno lučjo, ali žarometom. Ako bode izvoljen republikanec Hughes predsednikom, se bo to naznanjalo v navadnem kolobaru; ako bo pa zopet izvoljen dosedanjí predsednik Wilson, bo značil izvolitev takozvani "cik cak" krog, ali kolobar. To električno znamenje bo videti nad 30 milj v daljavo v okolici mesta.

Minulo nedeljo popoldne se je mudil v našem mestu predsednik American Federation of Labor, Mr. Samuel Gompers. Predsednik je na shodu v Powers gledišču številni množici priporočal, da naj podpira volitev predsednika Wilsona, ker je delavec baje zelo (?) naklonjen in ker je velik sovražnik vojne.

Nove desetice ali "dimes" so prišle v Chicago večeraj v promet. Došle so iz velike državne penozokovalnice v San Franciscu. "Kvodri" in poldolarji pa še niso pripravljeni za cirkulacijo. Nove desetice imajo na eni strani glavo Svobode, na drugi strani so pa označene oljčne vejice z napisom: "E Pluribus Unum".

Z dnem 1. t. m. je chieška Plinarska družba (Peoples Gas Light & Coke Co.) povišala svojim delavcem plačo za 10 odstotkov. Povišanje se nanaša na vse one uslužbence (3700 po številu), ki nimajo \$200.00 na mesec. Označena družba plačuje letno svojim uslužbencem vsega skupaj okrog \$3,700,000.

Minuli teden se je ustanovilo na 845 So. Wabash Ave. Državno posredovalstvo za žensko delo. Ondi preskrbi vodstvo tega urada ženskam, osobito dekletom brezplačno in radevolje službe vsake vrste. Službe se bode dajalo tudi dekletam izpod 16 let starim.

Dne 28. m. m. je počila v Chicagu zopet ena privatna banka. To pot je zadela usoda New City Savings Bank na 4601 So. Ashland Ave. Ravnatelji te banke so bili: Stanley Marcinkiewicz, A. J. Bierzinski in George L. Ukso. Poljaki, Čehi in Italijani bodo vsled tega izgubili okrog \$70,000 pri svojih vlogah.

Ameriške vesti.

Josip Jazbec v Clevelandu, Ohio, obsojen v dosmrtno ječo.

Pretresljiva tragedija, ki se je odigrala avgusta meseca v Clevelandu, O. v sredini slovenske naselbine, ko je Josip Jazbec ustrelil mladenko Anico Zlindra, je našla svoj žalostni konec v torek, dne 24. oktobra na Common Pleas sodnišnji.

Sodba bi se imela vršiti pred sodnikom Geo. Powell, kjer so bili zbrani porotniki, da sodijo silni zločin.

Toda nobene sodnijske obravnave ni bilo potrebno. Josip Jazbec se je priznal popolnoma krivega svojega zločina. Od velike porote je bil pred enim mesecem obtožen umora prva vrste, in ta tožba bi se imela vršiti v torek na kriminalnem sodišču.

Josip Jazbec je skesano priznal svoj zločin, ni se predal v roke pravice brez obravnave.

Porotniki so bili odpušteni. — Sodnik je nato Jazbeca obsodil na dosmrtno ječo, kar je bila edina kazen, katero je mogel Jazbec dobiti radi svojega dela. Če bi se obravnava vršila, bi mogoče dobil električni stol, ker pa je vse priznal, je ušel smrti. Na ve se zagotovo, ali bo moral prestati celo kazen ali pride po dolgih letih zapora pomiloščenje.

Po "C. A."

K predsedniškim volitvam.

Voditelji demokratske stranke so trdno prepričani, da bode dosedanjí predsednik Wilson zopet izvoljen prihodnjim predsednikom letos, dne 7. novembra.

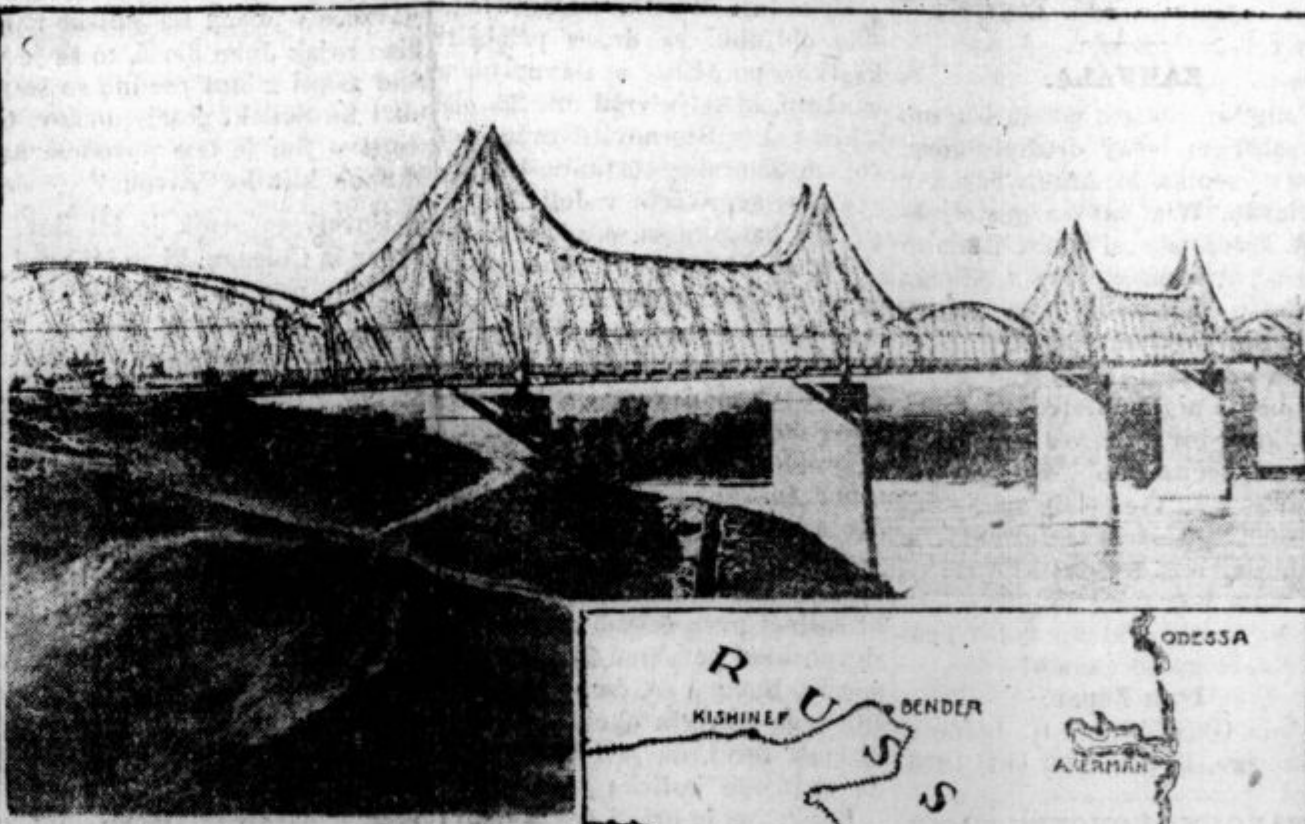
Po njih zatrdilo ima že sedaj zagotovljenih 170 elektoralnih glasov v 15 raznih državah; njemu naklonjenih in še negotovih glasov v 8 drugih državah štejejo na 48 tako, da bo imel Wilson 250 glasov skupaj, njegov nasprotnik Hughes pa 233. Za pravilno izvolitev se zahteva večinsko število 266 glasov, ker je vseh elektoralnih glasov 531. Je pa še v drugih 9 državah pričakovati od 80 dvomljivih glasov še 16, da bo dobil Wilson potrebno večinsko število.

Republikanci so tudi mišljenja, da bo njih predsedniški kandidat Hughes zmagal in sicer z 308 glasovi, ali 42 glasovi več, kakor je potrebno. Ti sodijo, da bo dobil Hughes v državi Maine 6 elektoralnih glasov, v N. H. 4, Vt. 4, Mass. 12, R. I. 5, Conn. 7, N. Y. 45, N. J. 14, Pa. 38, Del. 3, W. Va. 8, Ind. 15, Ill. 29, Mich. 15, Wis. 13, Minn. 12, Ia. 13, N. D. 5, S. D. 5, Kans. 10, Wyo. 3, Ida. 4, Utah 4, N. Mex. 3, Wash. 7, Oreg. 5 in Cal. 13. Samo še 7 dni in videli bomo, kdo je pravilno računal.

Wilsonovi načrti v zadnjem kampanjskem tednu.

Long Branch, N. J., 30. okt. — Predsednik Wilson namerava uporabiti zadnji kampanjski teden tukaj na iztoku. Dne 1. nov. bode držal govor v Buffalu, N. Y. in četrtek v New Yorku, v soboto bo pa držal svoj govor volilec iz New Jersey, došlih semkaj v

RUMUNSKO BOJNO POZORIŠČE.

BRIDGE ACROSS DANUBE AT CERNAVODA - MAP OF ROUMANIAN SITUATION

Glasom zadnjih vojnih poročil z rumunskega bojišča, se pomika močna armada centralnih zaveznikov (Nemcev, Avstrijcev, Bolgarov in Turkov) v pokrajini Dobruđa vedno bolj in bolj proti gornjemu izlivu Donave.

Na tej sliki zdalej z debelimi črtami označeno ozemlje ob Donavi so si centralni zavezniki že osvojili. Za Rumunce je izguba Konstanca, Rašove, Silistre, Trajana in Varne nenadomestljiva.

Pri vrhu vidimo tudi sliko slovečega mostu, ki vodi pri Črni vodi preko Donave. Ta most je bil nedavno skoro do tal porušen, ker so ga Rumunci poglali v zrak, predno je padel centralnim zaveznikom v roke. Armadni inženirji centralnih zaveznikov so ga pa sedaj za silo popravili, da je zopet prikladen za promet.

Long Branch. Dne 7. novembra, na volilni dan se bo mudil v Princetonu in tu v Long Branchu, kjer bo dobival vsa poročila o volitvi. Dva, ali tri dni po volitvah se namerava preds. Wilson zopet podati v Washington, D. C.

Skladi za volilno agitacijo.

New York, N. Y., 30. okt. — Skupni prispevki za republikansko volilno kampanjo znašajo dosedaj \$1,667,757.29; volilni sklad demokratske stranke je pa dosegel svoto \$1,006,283. Republikanci so potrošili dosedaj že \$1,578,934.38 v ta namen, demokrati pa približno en milijon dolarjev. V imeniku republ. kampanjskega sklada se nahaja do danes 22,226 imen darovalcev, v demokratskem pa 41,882. Za demok. volilni sklad je daroval največ \$79,000 Cleveland H. Dodge, osební prijatelj predsednika Wilsona in njegov sošolec; za republikansko stranko je pa prispeval največ H. O. Whitney \$30,000.

Država Virginia suha.

Richmond, Va., 31. okt. — S 1. novembrom letos se bode uvedlo v državi Va. splošno sušo, ali prohibicijo. Vsled tega bode izgubilo širom države okoli 650 gostilničarjev svoj kruh. Ljudstvo je zadnje dni nakupilo za več sto tisoč dolarjev razne opojne pijače, katero bode držalo doma, ko nastopijo "suhi" dnevi.

Vojaštvo na mehiški meji.

San Antonio, Tex., 31. okt. — Vojni departament v Washingtonu je določil \$1,000,000 v pokritje stroškov za ameriško vojaštvo, ki bo prežimovalo letos na mehiški meji. Že sedaj se gradi številno lesenih barak na celi obmejni črti, kjer bo nastanjeno vojaštvo narodne garde.

General Carranza zopet kandidira — Mexico City, Mehika, 31. okt. — Sedanjí "de facto" predsednik mehiške republike je naznanil novi liberalni stranki konstitucionalistov, da bo zopet kandidiral za mehiš. predsednika. Napram tej stranki se je Carranza izrazil, da bode sledil novi mehiški ustavi na vsej črti, ako ga ljudstvo ponovno izvoli predsednikom.

Samoumor ravnatelja kaznilnice.

Sioux Falls, S. Dak., 31. okt. — Ravnatelj tuk. državne kaznilnice O. S. Swanson se je danes ustrelil v svoji pisarni, ker je bil že dlje časa bolehen.

Visoka starost.

Quincy, Ill., 30. okt. — V Dallas City, Ill., so večeraj pokopali 103 letno Mrs. Amanda Jennings, točno najstarejšo ženo v državi Illinois. Pokojnica je bila rojena v W. Va. dne 11. julija leta 1813. Semkaj v Ill. se je naselila že pred več leti.

"U-53" potopljen.

Boston, Mass., 30. okt. — W. G. Tudor, kapitan nekega angleškega tovornega parnika, poroča, da je bil nemški podvodni čoln med kratkim potopljen po britskem patrolnem čolnu "Stanley" blizu Sydneya N. S. Označeni nemški podmorski čoln je dne 8. oktobra pri Nantucketu več tovornih parnikov potopil.

Za prepoved izvoza pšenice.

East St. Louis, Ill., 29. okt. — Narodna zveza pekovskih mojstrov države Ill. je sklenila na svojem skupnem zborovanju, da naj sleherni član te zveze pošlje kongresniku in senatorju prošnjo za prepoved izvoza pšenice iz Zedinjenih držav v Evropo. To pre-

poved naj bi se pri prih. kongresnem zasedanju v Washingtonu postavnim putem določilo.

Inozemske vesti.

Na rumunski fronti.

London, Anglija, 28. okt. — Vsled vpešnih operacij armade centralnih zaveznikov pod vodstvom feldmaršala von Mackensena, so se morale večeraj rusko-rumunske čete v Dobruđi zopet nazaj pomakniti za kakih 40 milj; na nekaterih točkah celo za 60 milj.

Glasom nemškega vojnega uradnega poročila je dospela sedaj Mackensenaova armada že važno rumunsko trdnjavo Hirsovo, oddaljeno 40 milj na severni strani Črne vode.

O zmagah centralnih zaveznikov se zatirje celo v Petrogradu, ker se ondí uradno poroča, da se je morala ententna armada med Hirsovo in Casapkem v Dobruđi daleč nazaj pomakniti pred hudim sovražnim navalom.

Na Sedmograškem se vrše neprestani hudi boji, kjer so po zatrdilu poročevalcev dosegle obe sovražni stranki povojne uspehe. Poroča se tudi, da je rumunski kralj Ferdinand pobegnil s svojim kabinetom na Rusko.

Nemško vojno poročilo.

Zadnje nemško vojno poročilo, tikajoče se operacij na Balkanu se glasi sledeče:

Na istočni sedmograški fronti so bili pod vodstvom našega feldmaršala von Mackensena vsi sovražni napadi uspešno odbiti, tudi južno od Predeala v smeri proti Camplungu je naša armada potisnila sovražnika nazaj.

Rusko poročilo.

Zadnje rusko balkansko vojno poročilo se glasi sledeče:

Na zapadni strani Moldavije so Rumunci zavzeli po kratkem bojevanju važno strateško točko, Balan, — malo vasico in Piatratotkul višino devet milj oddaljeno od Okne.

Na zapadni strani Valahije so Rumunci zajeli vse sovražne predstraže; zaeno se jim je posrečilo utrditi svoje pozicije ob reki Jiul, kjer se vršijo hudi spopadi.

Rumunsko poročilo.

Iz Bukarešta se uradno poroča o ofenzivi na Balkanu, kakor sledi:

Na severni in severozapadni fronti pri Tulghešu in Bieazu smo odbili vse sovražne napade. Tudi v dolini Trotus so skušale čete centralnih zaveznikov svojo bojno črto raztegniti, končno smo jih pa potisnili nazaj. V uzalski dolini se naša armada vedno bolj in bolj naprej pomika; ondí smo zajeli večji sovražni oddelek in zaplenili več strojnih pušk.

Grška ostane nevtralna.

Atene, Grško, 28. oktobra. — Med grškim kraljem in njegovim kabinetom se je doseglo končno sporazum, da ostane Grška še naprej nevtralna. Grška vlada bo skušala z vsemi silami ohraniti sama mir v Atenah in bližnjih mestih; v to svrhu se je določilo, da naj se francosko vojaštvo umakne iz Aten.

Italijani poraženi.

Dunaj, Avstrija, 29. oktobra. — Današnje uradno vojno poročilo se glasi, da so bili Italijani na južni fronti pri Opačjem selu hudo poraženi. Med našo in sovražno infanterijo se je vnel ondí hud boj s končnim porazom Italijanov. Tudi se poroča o uspehih naše gorske artilerije na južni tirolski fronti, ki je na več točkah potisnila sovražnika nazaj.

Novi avstrijski ministrski kabinet.

Bern, Švica, 29. oktobra. — Iz Dunaja se semkaj poroča o sestavi novega avstrijskega ministrskega kabineta, ki sestoji sledeče: Ministrski predsednik in minister notranjih zadev Dr. von Koerber; podtajnik notranjega ministrstva von Handen; justični minister Dr. Spitzmiller; kulturni minister Dr. von Call; poljedelski minister von Hussarek, vojni minister von Geisetti in trgovinski minister Dr. von Georgi.

Novo nemško vojno posojilo.

Berlin, Nemčija, 28. okt. — Po kratki debati se je danes v pruskem parlamentu odobrilo predlog za novo vojno posojilo v znesku 12 milijard mark. Zoper to posojilo so glasovali samo socialisti.

Smrt znanega nemškega avijatika.

Berlin, Nemčija, 29. oktobra. — Najbolj znani in drzni nemški avijatik, kapitan Boelke, se je večeraj na zapadnem bojišču do smrti ponesrečil, ker je padel njegov aeroplan na tla. Kapitan Boelke je v svojem službovanju izstrelil vsega skupaj 40 sovražnih aeroplanov, za kar je prejel od nemškega cesarja najvišja vojna odlikovanja.

"Deutschland" in "Bremen" potopljeni.

Zeneva, Švica, 30. oktobra. — Tukajšni listi poročajo, da sta bili znani nemški podmorniki "Deutschland" in "Bremen" potopljeni na visokem morju. "Bremen" sploh ni še do danes dospela v Ameriko in se tudi še ni vrnila nazaj. "Deutschland" je plula v drugi preko oceana pod imenom "Weser" o nji do danes še ni duha ne sluha, vsled tega se da sklepati, da sta bili obe označeni podmorniki potopljeni na visokem morju.

Dopisi in društvene vesti.

Is urada društva Marija Čist.
Spočetja št. 80 K. S. K. J.
South Chicago, Ill.

Tem potom se naznanja članstvu našega društva, da priredimo v nedeljo dne 5. novembra t. l. v Medoshevi dvorani na Ewing Ave. in 95. cesti veliko jesensko veselico in veseligo v 3. dejanjih pod naslovom: Priljubljen stan je zaničevan.

Torej cenj, sestre zapomnite si, da čisti dobiček je namenjen naši blaginji, ki se vsled številnih boleznih naših članice vidoma prazni. Želeli bi bilo da se veselice vsaka udeleži, kajti \$1. mora vsaka članica plačati ki pride na to veselico, ali ne. Bolje je torej, da pridete vse, da se razveselimo pri kozaren sladkega mošta.

Ob enem tudi uljudno vabim vsa cenj, sosedna društva, da nas ta dan posetijo kar vam o priliki drage volje vrnemo. Torej cenj, sestre: Na veselo svidenje v nedeljo, dne 5. novembra v Medoshevi dvorani!

S pozdravom do vseh cenj. članice
Mrs. A. Gorenc
I. tajnica.

NAZNANILO.

S tem se prosi članice društva sv. Sreča Marije št. 86 K. S. K. J. Rock Springs, Wyo., da se udeležijo prihodnje mesečne seje dne 12. novembra v kar najbolj mogoče obilnem številu, ker imamo na dnevnem redu za rešiti neko zelo važno zadevo.

S sesterskim pozdravom
Apolonija Mrak, društ. tajnica.

Chisholm, Minn.

Cenjeno uredništvo:

"Glasila K. S. K. Jednote".
Sporočati vam imam, da smo se Slovenci tudi v Chisholmu, zdržamili za naše bedne rojake v stari domovini.

In te najprve, so se zdržamili naša vrla slovenska dekleta, v nedeljo dne 22. okt. ko so priredile gledal igro "Pri gospodi", po igri je bil ples, in tudi za želodec je bilo preskrbljeno z dobro kavo, (sandwiches) z raznovrstnimi sladšicami, in pop-om. Tukaj živimo naureč na indijanski zemlji vsled česar so prepovedane opojne pijače.

Svirala je slovenska godba, udeležba je bila ogromna. Veselice se je vršila u Lovrene Kovačevi dvorani.

Omeniti moram da so igralce dobro pogodile svoje vloge. Med občinstvom je bilo opaziti splošno zadovoljnost; le pogum in na skrajšno svidenje!

Ena izmed navzočih.
Op. uredništva: Pozabili ste označiti, koliko je čistega prebitka te prireditve?

Kansas City, Kans.

Znauo vam je, že gotovo g. urednik, da smo ustanovile tukajšne miroljubne žene novo podporo društvo, ki nosi lepo in pomenljivo ime "Marijinega Brezmadežnega Spočetja", ki se je pridružilo h K. S. K. Jednoti.

Naše društvo deluje prav lepo mirno na podlagi sloge in sestrne ljubezni, zato pa upamo, da bode tudi dobro napredovalo, kajti članice so same miroljubne žene, ki se ne ozirajo na razne osebne nasprotnosti in domače prepire. Tudi uradnice društva se trudijo na vsa moč, da bi v lepem složenem delovanju društvo napredovalo in kmalu privabilo 100 in še več članice. Zato se pa vabite vse slovenske žene v Kansasu, pa tudi žene hrvaške narodnosti, ki bi bile rade pri mirno delujočem podporo društvu, da pristopite k našemu društvu. Več nas bo, bolj bomo napredovale, kar bo v čast vam, pa tudi celi naselbini. Ne poslušajte hujšajočih besed od nasprotnikov društva, saj je ja znano, da ima vsaka dobra stvar svoje nasprotnike.

Prav lepe pozdrave vsem članicam našega društva, vam pa, g. urednik, hvala za sprejem teh vrstic. Ako mi je Vaš list odprt, se pridem!

Članica.

ZAHVALA.

S tem se iskreno zahvaljujemo gosp. Peter Rožicu za njegovo prijaznost, ker nas je v svojem lepo okrašenem avtomobilu brezplačno sam vozil povodom minule velike slavnosti 25letnice naše župnije.

Za društvo sv. Rožnega venca
E. Wardjan, tajnik.
Joliet, Ill., dne 25. oktobra 1916.

ZAHVALA.

O priliki srebrnega jubileja cerkve sv. Jožefa v Jolietu, Ill. dne 22. oktobra t. l. izrekam tem potom lepo zahvalo ondodnemu trgovcu Mr. Jontezu, ki je nam z večjo družbo LaSallečanov razkazoval Joliet in nas vozil s svojim lepim avtomobilom.

Ob enem zahvala tudi cenj. društvu sv. Štefana št. 1. K. S. K. J. iz Chicago, ker mi je dovolilo to čast, da sem kot nedruštvenik, ampak le kot član Jednote prisostvoval špalirju ob prihodu mil. g. nadškofa iz Chicago v Joliet, tako tudi špalirju pred vhom v slovensko cerkev. Prisrčna hvala!

M. Pogorelec.

ZAHVALA.

Podpisani se tem potom iskreno zahvaljujem cenj. družini gosp. Ignac Česnika in Anton Šajna v Willardu, Wis. za vso gostoljubnost, katero ste mi izkazali minuli teden povodom mojega kratkega obiska v Vaši prijazni in evetočiji slovenski farmarski naselbini. — Hvala vam tudi za ves trud, ki ste ga imeli z mojim starejšim sinkom, ko je bival skoro 4 mesece pri Vas na počitnicah. Knočno pozdravljam še vse ostale znane naše marljive slovenske farmarje iz Willarda, Wis. ter jim kličem: — Dal vam Bog srečo in dobro letino! Na veselo svidenje zopet drugo leto, če ga dočakamo!

Ivan Zupan,
urednik Glasila K. S. K. Jednote.
Chicago, Ill., dne 28. okt. 1916.

VSTANOVNI KONCERT TAMB. IN PEV. DRUŠTVA "LIRA."

Minulo nedeljo popoldne je priredilo Slovensko tambur. in pevsko društvo "Lira" v Chicago v Narodni dvorani na 18. cesti svoj prvi koncert, ali vstanovno veselico, ki je nad vse dobro vspeła. Poroča se, da bo znašal čisti prebitok te prireditve okoli \$200. — Svoto se bo vporabilo za plačilo tamburice.

Nikakor nismo pričakovali tako lepe prireditve še le pred nekaj meseci ustanovljenega tamburaškega in pevškega društva Lira. Na vstanovnem koncertu se je pa pokazalo, koliko zmora trdna volja in zanimanje za društvo; to se je pokazalo v preciznih tamburaških in pevskih točkah, katere smo čuli minulo nedeljo popoldne na odru Narodne dvorane od naših "Lirašev" in "Lirašic". Obisk od strani občinstva je bil zelo dovoljen, kajti vdeležilo se je tega koncerta nekaj nad 400 oseb.

Pred začetkom sporeda je pozdravil navzoče goste v imenu dr. "Lira" g. Pavel Schneller. Hvalil je vstrajnost tamburašev in pevcev, ki so dosegli v tako kratkem času že toliko, da lahko častno nastopijo pri vstanovnem koncertu, ker igrajo že 16. lepih komadov. Priporočal je, da naj bi se slovensko občinstvo iz Chicago kazalo hvaležnim s tem, da bi vedno slične prireditve tega društva obiskovalo v obilnem številu; tamburaši in pevec morajo vedno dosti časa in denarja žrtvovati, ker hodijo k tedenskim vajam. Govornik je pri tej priliki predstavil občinstvu zborovodjo gosp. Webba, ki je ves čas brezplačno podučeval tamburaše; ob enem mu je pripel na prsi zlato liro, katero mu je društvo iz spoštovanja in v zahvalo kupilo. Končno se je zahvalil še pevskemu društvu "Ljubljanka" iz Waukegana, in vsem onim, ki so kaj pripomogli pri tej prireditvi.

Iz posebne prijaznosti je prihitelo na to veselico tudi znano pevsko društvo "Ljubljanka" (16 mož) iz Waukegana, Ill., ki je izobno zapelo na odru več znanih slovenskih narodnih pesmi pod vodstvom g. Železnika, poleg tega smo videli v dvorani tudi več drugih gostov iz North Chicago in Waukegana.

Slov. Mlad. Samost. Podp. Društvo "Danica" iz Chicago je po koncertnem vspredu vprizorilo tem povodom nad vse šaljivo enodejanko "Glumači"; tako se še nismo nikdar iz srca smejali pri kaki diletantski igri tu v Chicago, kakor minulo nedeljo. Saj so bili na odru tudi najbolj igrali dramatičnega odseka "Danice". Režiser je bil rojak Frank Mavljia. Iz prijaznosti je sodeloval pri tem koncertu tudi rojak g. Ahačič in sicer je spremljeval ženski duet "Na tujih tleh" (Mrs. Ne-

manič in Mrs. Koenig) na goši, na glasovirju je igrala Mrs. Muha, organistinja naše slovenske cerkve.

Pevovodja pevskega odseka "Lira" je Mr. Jakob Muha, ki se je tudi dosti trudil za to, da so pevec in pevke tako častno rešili svojo nalogo. Vsa čast mu!

Ker je društvo "Lira" edino tamburaško in peysko društvo v Chicago, bi bilo želeli, da nam priredi v kratkem zopet tako zanimivo veselico ali koncert; uverjeno naj bo, da bode zelo zopet obilno pohvale od strani občinstva, še z večjo udeležbo kakor pri svoji prvi prireditvi. Prijatelj dr. "Lira."

Slavnostni banket v Jolietu, Ill.

V zadnji številki našega lista smo objavili za danes priobčiti kratko poročilo o slavnostnem banketu, ki se je vršil dne 22. oktobra t. l. v Sternovi dvorani povodom 25letnice obstanka slovenske fars sv. Jožefa v Jolietu.

Tega banketa so se udeležili vsi slovenski čč. gospodje duhovniki, ki so bili povabljeni ta dan v Joliet, izvenšmi Rev. F. Ks. Bajca, ki je že popoldne odpotoval domov. Med navzočimi gosti je bilo številno Jolietčanov vseh stanov, zastopnikov društev in drugih. Posebno častno so se odzvali ta večer na banketu sosedni LaSallečani, ko so imeli v svoji sredini vrla pevsko društvo "Slovenija", ki zasluži prvo častno mesto med slovenskimi pevskimi društvi v Ameriki. Računa se, da se je vdeležilo tega banketa okoli 600 oseb; ni čuda torej, da je bila dvorana do zadnjega kotička zasedena.

Banket se je pričel nekaj minut pred 8. uro zvečer. Stoloravnatelj Anton Golobčič je najprvo v lepih besedah pozdravil domače in tuje goste in razložil ob kratkem pomen slavnostnega dneva v Jolietu, nato je naprosil domačega g. župnika Rev. John Plevnika, da nastopi kot prvi, ali glavni govornik.

Znauo je, da je Rev. J. Plevnik izvrsten pridigar in izboren govornik, vsled tega smo slišali tudi ta večer iz njegovih ust tako lepe in krasne besede, da je žel ob sklepu govora burno in občno pohvalo. Med drugim je rekel Rev. J. Plevnik, da ameriški Slovenci lahko vse naredimo, samo če imamo priložnost in priliko; to je baš pokazala velika slovenska cerkvena parada v Jolietu, ki presega vse dosedanje slične parade prirejene kedaj v tem mestu.

Drugi govornik je bil Rev. Fr. Jager, iz St. Bonifacija, Minn. — Govornik je povdarjal, da že ni bil 10 let med Slovenci, da že 10 let ni slišal slovenske besede in mile slovenske pesmi; vsled tega je bil v tako številni slavnosti slovenski družbi skoraj do solz ginen. Zaeno je hvalil in dajal čast slovenskim katol. podp. društvom, ki delujejo za blagor in čast slovenskega naroda v Ameriki. Taka društva so glavne veje vsake slovenske fars. Končno je priporočal vsem ameriškim Slovincem krepkost, močnatost in delavnost, da bo zaslovela Amerika še bolj po svetu vsled tega, ker smo mi prišli semkaj.

Tretji govornik je bil g. Anton Nemanich st. Spominjal se je v toplih besedah ustanovnikov fars sv. Jožefa v Jolietu osobito pa še pok. Rev. Fr. S. Šušteršiča. V Ameriki živi že 30 let, a ni videl še tako lepe cerkvene parade, kot je bila dne 22. okt. v Jolietu. Minulo nedeljo nazaj je bila v Jolietu tudi neka nemška parada, a ista se ni bila senca proti naši paradi. Naj se pridejo torej Jolietčani k nam učiti in pokazali jim bomo, kaj znajo "foreignerji".

Kot četrti govornik je nastopil g. Filip Gorup, urednik "Amer. Slovenca". Med drugim se je spominjal ustanovitelja prvega slovenskega lista v Ameriki Rt. Rev. Jos. F. Buha in bivšega glavnega urednika "A. S." pok. Rev. Fr. Šušteršiča. Rt. Rev. Buha je posiljal v imenu cele skupščine najsrčnejše pozdrave tjakaj v daljno Minnesota. Zaeno je naznanil, da bode obhajal "A. S." prihodnji mesec 25letnico svojega obstanka. Svoj govor je zaključil z besedami, da se nam ni treba bati nasprotnikov in da hitimo naprej do — zmage.

Peti govornik je bil rojak Peter Rogina, prvi ustanovnik fars sv. Jožefa v Jolietu, ki je šel prvi k škofu v Chicago za ustanovitev te fars in je tudi prvi daroval v ta namen \$50.—

Šesti govornik g. George Stojich se je zahvaljeval vsem domačinom in tujim gostom, ki so le kaj pripomogli k tako lepo uspešni današnji slavnosti.

Sedmi govornik je bil predsednik K. S. K. J. sobr. Pavel Schneller. Čestital je celemu Jolietu povodom 25letnice obstanka slovenske fars; spominjal se je vstanovnikov te fars, osobito pok. Rev. F. Šušteršiča zaeno tudi ustanovnika naše K. S. K. J. Dalje je razlagal važen pomen katol. podp. organizacij in društev, ki so stori la že dosti dobrega v Ameriki. Priporočal je končno, da dajmo lajčki z roko v roki delovati z našimi duhovniki, da premagamo naše sovražnike, osobito nasprotnike sv. vere.

Kot osmi govornik je pozdravil navzoče v imenu LaSalle naselbine rojak John Jerič, to se je vršilo nekaj minut predno so se oddali LaSalle gostje domov. Občinstvo jim je tem povodom navdušeno klicalo "Ziveli!"

Deveti govornik je bil Rev. A. Sojar iz Chicago, ki je bil pred leti prvi pomožni župnik v Jolietu. Risal je nam zasluge pok. Rev. Fr. S. Šušteršiča, ustanovnika te fars in tudi zasluge sedanjega jolietkega župnika Rev. John Plevnika, ki je bil duša cele prireditve. Govoril je dalje o delavskem stanu, o slogi in edinosti med našim narodom in o gojitvi slovenskega jezika doma in v šoli.

Deseti govornik je bil glavni tajnik K. S. K. J. sobr. Jos. Zalar. Spominjal se je v prvi vrsti vstanovnikov slovenske fars v Jolietu. Priporočal je naši mladini, da bi posnemala svoje stariše in prednike v tem oziru in ostala vedno narodna in katoliška. Tudi pok. vstanovitelju K. S. K. J. Rev. Fr. S. Šušteršiču je dajal čast in blag spomin, končno se je še zahvalil kot predsednik pevskega društva "Soča" v Jolietu, sosednemu pevskemu društvu "Slovenija" iz LaSalle, Ill. za njih prijazno sodelovanje in nastop pri današnji slavnosti.

Temu so sledili še sledeči govorniki: Ivan Zupan, urednik Glasila K. S. K. Jednote, gosp. Blaž Čulig iz Lyonsa, Ia., Rev. Jakob Černe, duhovni vodja K. S. K. J. iz Sheboygana, Wis., g. Josip Sitar, Mrs. Elizabeta Wardjan, inženir John Grahek ml., John Grahek, blaginjak K. S. K. J., Rev. Vene. Šolar, O. S. B. profesor v St. Bede College, Peru, Ill., Dr. M. Ivec, vrhovni zdravnik K. S. K. J., g. Josip Jerman iz So. Omaha, Nebr., Rev. John Plaznik, pomožni župnik iz Jolietu in Rev. Jos. Judnič, bivši župnik iz Los Angeles, Cal.

Med premori je večkrat nastopilo na odru domače pevsko društvo "Soča" pod vodstvom gosp. Geo. Malovrha in društvo "Slovenija" iz LaSalle pod vodstvom gđe. Frančiške Juvančič. Peto se je v raznih zborih, moškem, mešanem in v duetih številno najlepših Gregorčičevih pesmi tako izobno in tako fino, da takega petja še nismo slišali na kakem slovenskem ameriskem odru. Ker se bode obhajalo letos dne 24. nov. že 10. letnico smrti nepozabnega nam goriškega slava Simon Gregorčiča, sta označena pevsko društva ta večer kakor nalašč proizvajala večina Gregorčičevih pesmi, kar je vse hvale vredno.

Oficijelni del banketa se je zaključil z molitvijo ob 11. uri zvečer.

Končno naj še omenimo vrle slovenske žene in gospodične iz Joliet, ki so gostom preskrbele tako izobno postrežbo. Mize so se kar šibile okusnih potic, kolačev, sadja, pečenke, perutnine, pa tudi za žejna grla je bilo dovolj okrepevalne kapljice na razpolago. — Gotovo bode ostal ta slavnostni banket vsakemu vdeležencu do smrti v prijetnem spominu!

Ameriške vesti.

Požar uničil zgodovinsko poslopje

Alexandria, Va., 28. okt. — Včeraj je požar uničil 3 nadstropno hišo na Hayfield farmi v Fairfax okraju, katero je dal sezidati l. 1772 preds. George Washington in je isto kasneje prodal svojemu bratrancu Samuelu Washington. Sedanji lastnik hiše je bil James M. Duncan.

Mrs. Sanger aretovana.

New York, N. Y., 26. okt. — Znana pridigarica za omejitve porodov Mrs. Marg. E. Sanger je bila danes od zveznih detektivov aretovana na 46 Amboy Str. v Brownsville, blizu Brooklyna, kjer je imela skrivno kliniko za omejitve porodov. V tej hiši se je nahajalo ob času aretacije Mrs. Sanger okrog 20 klientinj, ki bodo nastopile sedaj kot glavne državne priče proti sovražnici porodov, Mrs. Sanger.

Otroška paraliza.

Washington, D. C., 31. okt. — Državni zdravstv. urad je izdal danes uradno poročilo, da je bilo v Zedinjenih državah letos od 1. julija do 25. septembra 28.262 slučajev otroške paralize.

Novi aeroplani za Zed. države.

Washington, D. C., 31. okt. — V vojnem departmentu se je danes izvedelo, da se izdeluje sedaj v 12 raznih tvornicah 450 novih vojaških aeroplanov za Zed. države. Povprečni stroški za vsak

aeroplan bodo znašali okrog \$12.000 brez strojne naprave, ali motorja.

Wilson pomilostil 6 kaznjencev.

Washington, D. C., 30. okt. — Predsednik Wilson je danes pomilostil 6 kaznjencev iz raznih državnih zaporov, ki bi imeli presedeti še več let v zaporu. Nekateri izmed teh so bili ponarejevalci denarja, drugi so pa bili obsojeni v večletno ječo vsled posilnih prestopkov.

O vzrokih vojn

O vzrokih vojn nam pripoveduje zgodovina marsikaj zanimivega. Chereherz la femme velja mnogokrat je bila žena, krasna Helena, za katero se je vnela trojanska vojna. Tudi vojna, ki je zasigurala poznejši procvit veka, je izvirala iz ženskega vprašanja. V tem slučaju sicer ni šlo za eno ženo, temveč za žene celega naroda — ugrabljenje Sabink je povzročilo vojno med Rimljani in Sabinci, ki je utemeljila nadvlado Rima nad sosednimi narodi. Žensko vprašanje je povzročilo tudi prvo osvobodilno vojno francoskega kralja Ludovika XIV., ki je zahteval za svojo ženo Marijo Terezijo na podlagi umetno skonstruirane "devolucijske pravice" takrat špansko Nizozemsko.

Iz zgodovine novejšega časa je zanimiva zgodba o povodu špansko-ameriške vojne l. 1897. Napetost med obema državama je bila že velika, ko je eksplodirala pri Kubi ameriška oklopnica "Maine". Ameriška vlada je zahtevala od Španske satisfakcijo, češ, da je oklopnico potopila neka španska torpedovka, ter je napovedala vojno. Vojna se je končala kolonije je pobasala Amerika. Pred par leti so dvignili potopljeno "Maine" iz globočine in nedvomno dognali, da ni bila nikdar torpedirana, temveč da se je potopila vsled eksplozije na samem krovu. Nedolžnost Španske se je torej izkazala — lepih kolonij in uničenega brodovlja pa ni dobila nazaj. Najoriginalnejši povod za vojno pa je bil gotovo naslednji: Nekega lepega jutra v aprilu leta 1827. se je razgovarjal alžirski francoski konzul Deval z alžirskim bejem Hussein pašo, o neki 30 let stari denarni terjatvi sultana do francoske vlade. Hussein se je tekom razgovora silno razburil in je pri tem — hote ali nehoti — zamahnil s svojo paljako proti reprezentantu Francije, katerega se je res na raneu dotaknil. Francija je bila v tem slučaju tako rahločutna, da je napovedala vojno in čez nekaj mesecev je plačal sultan za udarec s paljako — celo alžirsko zemljo...

Ne igray se z zdravjem!

V LEKARNAH

CENA \$1.00

Zdravje je več vredno ko bogastvo. Ako se počutiš dobro, nikar ne spravljaj v nevarnost svojega zdravja s tem, da poskušaš raznovrstne alkoholne grenčice, ki ne oslabe samo krvi, marveč več ali manj uničujejo krvne celice. Kri je takorekoč reka, ki ti daje dragoceno življenje. Ona se pretaka po arterijah in žilah in prinaša hrano vsaki posamezni celici in okrepuje vse telo. Istočasno odstranjuje nepotrebne snovi, ki se prehitro zbirajo, in pokončuje raznovrstne bacile. Radi tega se treba ogibati vsega, kar bi oslabilo in storilo nezmerno krvne celice. Edinole silna, močna krvna telesa so sposobna, da izvršujejo namen, ki ga imajo, namreč: Ohranjevati in varovati. Čisto naravno vino jim nikakor ne škoduje. "Ono okrepuje živčni sistem in uposablja telo, da izvršuje glavne namene", pravi dr. Armand Gauthier, član francoskega zavoda, v svojem predavanju, ki ga je imel pred zdravniško komisijo v Parizu.

TRINERJEV AMERIŠKI ELIKSIR IZ GRENKEGA VINA.

To sredstvo, s kojim se nobeno primerjati ne da, je sestavljeno iz rastlin, korenin, ki so priznane zdravniške vrednosti, in iz naravnega, čistega, popolnega zrelega vina. Nima nikakih komikalij ali strupov. Pospešuje prebavo, okrepuje organe, jim oživlja in daje moč živcem. Pomaga pri

ZAPERKI
VETROVIH
NAPENJANJU
GLAVOBOLU

NERVOZNOSTI
SLABOKRVNOSTI
POMANJKANJU ENERGIJE
SPLOŠNI SLABOSTI

hitro in sigurno. Odklonite kratkoma! vse ponaredbe, ki žro samo denar! Naše načelo je, da izgotovimo sredstvo, ki je dobro, ki pomaga — in naša cena ostane — naj se cene tvarin, posebno vina, še tako dvigajo — vedno iste: \$1.00.

— PRI VSEH DRUGISTIJIH.

Sedanji letni čas pripelje seboj raznovrstne nezaželjene goste, posebno revmatizem in nevralgijo. Ali veš, kako jih sprejeti? Najboljši način je, da rabiš TRINERJEV OBLIZ. Je izvrstno zdravilo, ako te boli vrat, ako imaš otekline, razpokline itd. Cena 25 in 50c, pri vseh drugistih, po pošti 35 in 60c.

Pri vseh boleznih, ki so splojne s kašljem, rabi Trinerjevo zdravilo za kašelj (TRINER'S COUGH SEDATIVE), cena 25 in 50c, po pošti 35 in 60c.

Jos. Triner

Isdelevalec

1333-39 S. ASHLAND AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

(Nadaljevanje).

V tem mesecu mi je bilo tudi vendar enkrat mogoče, spolniti željo Indijanom v Fondulacu, ki močno hrepenijo videti duhovnika v svojem kraju, odkar jim je, kakor sem zadnjič sporočil, neki pobožen kožuhar (redka prikazen med temi brezbožniki) pripovedoval o krščansko-katoliški veri in o duhovnikih. Brž, ko sem to zvedel, lotila se me je želja, iti tja; pa ves mesec avgust sem imel toliko opraviti s poučevanjem tistih, ki so se pripravljali na sv. krst, da nisem mogel nikamor.

Koj, ko sem prišel v ta srečni kraj, obhajalo me je silno veselje, ker sem vse tiste, ki so želeli misijonarja, v najlepšem redu zbrane našel v prostorni hiši pridnega kožuharja. Ko stopim v hišo, pokleknejo vsi in prosijo mašnikovega blagoslova, ki sem jim ga tudi z ganjenim srcem podelil. Presrečno sem hvalil Boga za veliko milost, ki jo je skazal tem ubogim pogonom. Zahvaljeval sem se pa tudi dobremu možu, ki je s svojim poučevanjem prvi pripravil pot k izpreobrnjenju teh divjakov. Ta mož, ki se kaj hvaljeval, je Francoz iz Kanade, Peter Koté po imenu. Kupčuje na menjo je čez 30 let z Indijani tega kraja, in govori popolnoma dobro njihov jezik. Preteklo leto je po milostljivi naredbi previdnosti božje v roke dobil otavske molitvene bukve, ki sem jih leta 1832. dal v Detroitu tatisniti. Na to je začel Indijance vabiti v svojo hišo in jim je prepeval razne pesmi iz teh bukev po primernih francoskih napevih. Indijanom je bilo to všeč, da so vsak večer prihajali v njegovo hišo in so ondi večkrat do polnoči, včasih tudi do zore ostali pri gorečem možu, ker so z njim prepevali. Ko je videl njihovo veliko gorečnost, ni mu bilo že dovolj, prepevati jim le duhovne pesmi, ampak učil jih je tudi krščanskega nauka iz ravno teh bukev, ter jim je molil tudi jutranjo in večerno molitev, kateri so se kmalu na pamet naučili.

Ko sem prišel tja, našel sem mnogo njih za vero močno vnetih in za sv. krst prav dobro pripravljenih. Veliko jih je pa tudi trdovratnih, ki o veri nič nečejo slišati. Pa upam, da se bo nekaj tudi teh s časoma izpreobrnilo. Nikjer se vsi naenkrat ne izpreobrnejo, kakor se tudi sploh nikjer vsi ne izpreobrnejo. Saj vidimo, da celo takrat, ko je Jezus Kristus sam na zemlji misijonaril, se niso vsi izpreobrnil. V Fondulacu sem 6. kimoveca 21. 9. kim. pa 30 Indijancev krstil, 16 takih pa, ki so za sveti krst že dovolj poučeni, ni bilo takrat doma, ko sem tam bil, ker niso gotovo vedeli, kedar pridem. Pa prišli bodo prej ko ne semkaj v Lapointe, da tukaj sv. krst prejmo.

Bog bodi tisočkrat zahvaljen! Že 148 pogonov je v času tega novega misijona v naročje sv. cerkve sprejetih. Bog daj, da bi vsi, ali vsaj del teh novoizpreobrnjenih prišli v nebesa! Kolika tolažba bi bila to za me sodnji dan!

"Od dne 28. septembra do danes," piše Baraga dne 28. grdnja 1835. l. — "prejelo je zakrament sv. krsta 33 Indijancev, večidel odraslih, in med temi najstarejša oseba v tem kraju in bržkone ob celem Gorenjem jezeru. Ta oseba je neki okoli 100 leti stara Indijanka. Sama sicer (kakor Indijanci sploh) ne vé povedati, koliko je stara, vé pa pripovedovati o prigodkih, ki jih je doživela, po katerih neki starak Andace, ki že čez 53 let živi na tem otoku in je o tistih prigodkih slišal govoriti, sodi, da mora ona že 100 let stara biti. Ta dobra starka je bila neizmerno vesela, ko je prejela sv. krst. Prav dobrotna stvar je in živi v svoji nedolžnosti, kakor majhen otrok. Smem upati, da bo v svoji krstni nedolžnosti umrla. Trije njenih pravnikov so bili z njo vred krščeni, najmlajšega vnukov, ki je 40 let, krstil sem na božični dan. Taki krsti človeka ganejo in razveselijo.

Veseli tudi misijonarja, ko krsti cele družine ob enem. Ob takih krstih pridejo v spomin prvi krščanski časi, v katerih so apostoli pri sprejemanju apostolskih dejanj (16. 33.) cele družine ob enem krstili. Ko stojita oče na desni,

mati pa s svojim dojenčkom v naročju na levi strani, okoli njiju pa še četrto ali peto otrok, in vsi skupaj milost sv. krsta dosežejo — o gotovo je to prijetno in truda vredno! Božični dan sem več družin krstil.

Veliko truda me je stalo, pripravljati za sv. krst te, ki sem jih božični dan krstil, ker so v gozdu prezimovali, kakke 3 milje daleč od svojega stanovanja. Da bi jih bolj pripravil za sv. krst, hodil sem skozi en mesec vsak dan k njim, ko sem dal znamenje z zvonom, prišli so vsi v prostorno kočjo k nauku. Razum silnega mraza, kakoršnega smo ta mesec imeli, bila je najhuja težava, da sem jih moral po noči poučevati, videl sem namreč, da jih po dnevi ni doma, ker so za živč svoj ali ribe lovili ali pa zanke nastavliali, da bi ujeli vsakršne majhne živali. Navadno je nauk trajal dolgo, in tako sem vselej pozno prišel domov. Pa storil sem to vse z veseljem in trud mi je bil obilno plačan, ker božični dan sem krstil 22 pogonov, med katerimi sta bila samo dva majhna otroka, vsi drugi so sami znali odgovorjati na vprašanja pri delitvi sv. krsta. Bilo jih je 25 za sveti krst na ta dan odmenjenih, pa trije bodo krščeni še le novega leta dan. Imam torej že 184 krstov zapisanih v krstnih bukvah tega novega, pred 5 meseci ustanovljenega misijona.

Bodi Bogu tisočera hvala za tako dober začetek tega misijona, kakoršnega se nikdar nisem nadejal. Če se zanaprej tudi noben Indijancev več ne izpreobrne, smel bi že zadovoljen biti, da sem semkaj prišel, ko bi le mogel tem že izpreobrnjenim in v veri dobro poučenim pripomoči k večjemu zveličanju. Pa ni podoba, da se število izpreobrnjenih ne bo množilo, marveč upam, da mi bo dobri Pastir obojno podelil, namreč milost, število izpreobrnjenih obilnejše pomnožiti, in milost, novoizpreobrnjene vedno po poti zveličanja voditi k nebesom. Zanimiva in srečna okoliščina ob ustanovitvi tega misijona pa je ta, da je v teh 5 mesecih v tem misijonu umrla samo ena oseba, in zdaj gotovo neizmerno srečna pri Bogu v nebesih, ker ta mrlje je dveletni otrok, ki sem ga 2. velikega srpana krstil, in je 27. vel. srpana umrl. Ob Veliki vodi pa, kjer je bil moj misijon manjši, sem imel vsak mesec enega ali dva mrlje.

Kar pa zadeva jezik tukajšnjih Indijancev, moram opomniti, da se njihov jezik le malo loči od jezika Otaveev. Od začetka sem mislil, da je večji razloček med njima, ker tukajšnji Indijanci drugače zavijajo, in to me je motilo.

Razumejo me ti Indijanci prav dobro, in krščanski nauk iz ust duhovnika kaj radi poslušajo. Celotni otroci so željni poslušati krščanski nauk in iz glave se ga učiti, in ni jih treba k temu še le priganjati. Če me nič ne zadržuje, razlagam vsako jutro v svoji hiši nekoliko krščanskega nauka, in večkrat vidim otroke okoli moje hiše, ki čakajo, dokler z zvonom znamena ne dam, na to znamenje pa pritečejo, kakor pišče, kedar jih kolkja kliče.

Zastran šeg in navad se tukajšnji Indijanci v tem ločijo od Otaveev, da tukajšnji so veliko bolj surovi in neolikani, in da svoje malikovalske šege bolj pogostoma opravljajo, kakor otavski Indijanci. Opravljajo te šege zmerom po noči, razum plesov pri darovanju, ki jih po dnevi obhajajo. Po teh šegah namreč se v kakih kočih vsedajo okoli ognja, in zdaj eden za drugim kako trapasto darilno pesem poje tako na glas, kolikor le more, in ob tem nabija tako močno na boben, da se sliši vsaj dve milji daleč. Po petju žlobodrajo nekaj s prav zopernim glasom tako hitro, da ne ene besedice ne morem razumeti. S tem precej časa potratijo po noči, in sicer tri noči zaporedoma, čez dan potem pa se snidejo pri svojem darovanju. V ta namen postavijo posebno lopo iz vej, katera ima 40 do 50 čevljev dolgoti in okoli 12 čevljev širokosti. V tej lopi poskakujejo ves dan silno kriče, kakor da bi bili ob pamet, in ker nimajo v navadi

nobenega godbenega orodja, zato bijejo na vso moč na svoj boben.

Izpreobrnjeni Indijanci se zdaj sami sebi šundijo, kako da so mogli biti tako nespametni, da so se pečali s takimi neumnostmi.

Posebno zanimiv je zimski čas, ki ga je Baraga prvičkrat preživel ob Gorenjem jezeru, zavaljo njegove mnogovrstne pismenske delavnosti, katere se je bil poprijel ne samo v prid svojih izpreobrnjenecv, ampak tudi v prid svojih slovenskih rojakov. Da bi se bolj ukoreninilo in obilnejši sad donášalo seme, katero je s pomočjo božje milosti tako lepo pogojnalo povsod, kjerkoli ga je zasejal, spisal je po zimi leta 1835—36. molitvene, pesemske in poučljive bukve, zraven pa tudi posebne bukve: "Življenje g. Jezusa Kristusa" v narečju Indijancev ob Gorenjem jezeru, ki so se Očipve imenovali, in katerih narečje se je precej zelo zlagalo z narečjem Otawa-Indijancev. Svojim rojakom v prid pa je ravno ta zimski čas, ki je trajal do meseca rožnika, izdelal dosti znano in mnogo cenjeno knjigo: "Premišljevanje štirih poslednjih reči" zgodovine, šeg in navad severno-amerikanskih Indijancev, katero popisovanje, v nemškem jeziku v Ljubljani tiskano, je prišlo tudi v slovenski jezik prestavljeno na svetlo.

Ko je napočil spomladanski čas, nastopila je tudi za Baraga toliko zaželjena doba pravega misijonskega delovanja in popotovanja.

Gnalo ga je najpred obiskovat svoje drage otroke v Fond du Lac, h katerim se je napotil 26. vel. travna in je ostal pri njih 14 dni. Koliko dušnega veselja je užival pri teh svojih ljubih izpreobrnjenih, pripoveduje sam v pismu z dne 17. rožnika, ko piše: "Našel sem pri odhodnih Indijancih vse v najboljšem redu. Čuditi se je, kako je mogoče, da se ti ubogi Indijanci tako zvesto in vneto drže sv. vere, ko nimajo nobenega misijonarja pri sebi.

Upam pa, da ga bodo še to polletje dobili, ker za Fondulac je odmenjen preč. g. Franc Pire, ki bi bil že preteklo jesen rad prišel semkaj, pa ni mogel nobene priložnosti dobiti, torej je še v Krivem drevesu prežimil. Dobri Indijanci, ki so že zvedeli, da pride, pričakujejo ga prav željno; ni dvomiti, da bo med njimi storil veliko dobrega.

Kakor sem že pisal zadnje jesen, je za Indijance v Fondulacu posebna sreča, da imajo v svoji vasi pobožnega kožuharja iz Kanade, Petra Koté-a, ki jim prav velikokrat razlaga krščanski nauk, jih vsako nedeljo v svojo hišo sklicuje, jim pobožne pesmi v indijanskem jeziku prepeva in jih indijanskih molitev uči. Ko sem bil to pomlad prišel v Fondulac, našel sem zopet 14 Indijancev poučenih v krščanski veri, katere sem ta čas, ko sem pri njih bil, se bolj poučil, potem pa po sv. krstu sprejel v občestvo sv. cerkve Krisusove. Med njimi je bil tudi neki višji glavar s svojo družino. Tisti dan pred mojim odhodom pride višji glavar z več možmi k meni, ter me prosi, naj jih ne zapustim ampak, ampak naj vedno pri njih ostanem, a misijon pri sv. Jožefu Lapointe prepustim drugemu misijonarju. Odgovoril sem jim, da bi me pač veljalo, pri njih živeti, pa da ne smem zapustiti izpreobrnjenecv pri sv. Jožefu, ter po svoje ravnati in iti v kak drugi misijon, ker sem večkrat že obljubil, z njimi živeti in umreti, ako bo le božja volja. Ob enem sem jim pa tudi obljubil, da si bom prizadeval na vso moč, da dobijo misijonarja, kateri bo pri njih stanoval. In to upanje, da bodo v svojem kraju imeli stalnega misijonarja, jih je prav močno razveselilo.

Pokazali so mi mesto, kjer želijo imeti misijonarsko cerkev in šolo. Sklenil sem misijon v Fondulacu priporočiti priprošnji in varstvu sv. Petra. Upam, da se bo tam še veliko pogonov izpreobrnilo h krščanski veri, kadar bo kak misijonar pri njih stanoval. Izpreobrnjeni Indijanci in tudi kožuharji v tem kraju sploh trdijo, da bi se v kratkem izpreobrnilo obilno število pogonov, ako bi se endi mogel misijon za vselej ustanoviti.

(Dalje prihodnjič.)

Satan se ne briga dosti če hodiš v nedeljo v cerkev, med tem ko ostalih šest dni tedna le njemu zvesto služiš.

Umetnost in oltar.

(Črtica iz cerkvene umetnosti.)

Spisal Josip Somrek.

(Nadaljevanje.)

"Knez" ali "kralj" glasbe, Palestrina, je utemeljil z versko skladbo svoje slavno ime. On je pokazal pot, katere se mora glasba držati, da ostane to, kar je: umetnost, s katero je mogoče razveseljati uho, ganiti srce in izražati najblažja verska čustva. On je vzgled vsem skladateljem kakor v vokalni tako tudi v instrumentalni glasbi dosedanjih časov.

Ni treba še novih dokazov, da je katoliška vera res vsikdar pospeševala lepe umetnosti, da so pod njenim varstvom nastala največja dela umetniških veleumov.

Vedno so se in se bodo uresničevale v zgodovini človeštva besede, ki jih je zapisal modroslovec Leibnitz (l. 1646.—1716.): "Vseh reči in vseh umetnostij prvi sad, in takorekoč odbrani cvet, spada Bogu. In vsa poezija, ki je nekaka višja stopinja božje zgovornosti in nekak jezik angelski, se po nedanem mnenju, pa tudi po sedanjem opazovanju med umetniškimi nameni ne uporablja bolj, kakor da prepeva slavo speve in da kolikor mogoče oznanjuje hvalo božjo. Istotako se mora soditi o glasbi, ki je sestra (soror gemella) poezije. In v nobeni drugi reči niso stavbarji svoje umetnosti, plemenitniki svojega veličastva pokazali bolj, kakor v skrbni za stavbo svetišča ali cerkva in drugih del, ki so določena za božjo čast in pobožne namene."

Kako napačno, da ne rečem, nespametno, je početje onih, ki iščejo lepe umetnosti le tam, kjer ni krščanstva, le v takih proizvodih, ki poveljujejo polnost in vznbujo pogubljive strasti!

Visoko se morajo ceniti posvetne umetnosti, katerim je naloga vznjubiti in pospeševati onega duha, ki je bistveno potreben za obstanek, za napredek in vzorno in vzajemno družabno življenje. Koliko tolažbe, zabave, veselja in poštenega užitka donasa te vrste umetnost človeštvu! A izgubiti ne sme naravnostne podlage, brez katere je vsak umetniški proizvod slab, in četudi formalno dovršen, v celoti vendar neestetičen.

Mnogo višja pa kakor posvetna je krščansko-verska umetnost. Saj v njej in pripravljajo človeka za večno življenje. Tega ni treba razkazovati.

Sedaj se pa obrnimo k oltarju in njegovi umetnosti. Kakor je sveto Rešnje Telo glavna skrivnost katoliške vere, tako je tudi oltar najimnitnejši, da, bistveni del cerkve stavbe, središče, kamor je pri daritvi in češenju svete hostije obrnjeno oko vseh vernikov.

Oltar, bodisi v tej ali v oni obliki, bil je že od nekdaj glavni prostor vsakega, tudi poganškega bogoslužja. Prvi oltar, o katerem nam poroča zgodovina, bil je oni, ki ga je postavil Noe po vesoljnem potopu. Sveto pismo pravi, da je Noe vzel od vseh čistih živali in ptic in je daroval žgavne darove na oltarju Gospodu v zahvalo.

V prvih časih so oltarje postavljali, kjer koli so se ljudje zbirali, da bi častili svojega boga, pozneje so stali v templih ali svetiščih.

Iz kraja so bili napravljeni iz zemlje ali iz kamena. Po Mojzesu so dobili že razne umetniške nasade ali nastavke iz lesa ali iz kovine.

Dasi so bili oltarji prvotno določeni le za darovanje, rabili so se pozneje tudi kot spominiki kakega za vero važnega dogodka. Tak oltar je postavil Mojzes v spomin, da je slavno premagal poganške Amalekite. Po postavi, katero je dal Bog Mojzesu na gori Sinaju, morala se je oltarska stavba ravnati po določenih pravilih. — Izraelci so imeli žgavne in kadilne oltarje.

O poganških oltarjih, katere so stavili ne le v gledališčih in svetiščih, ampak tudi v zasebnih hišah, ni tukaj potreba mnogo govoriti, ker se o njih po šolskih knjigah, zgodovinah starih narodov itd. piše večkrat, kakor o krščanskih. Le znamenit oltar, ki so ga Atenci imeli v svojem mestu, hočemo omeniti: posvečen je bil — "agnostio theu" neznanemu Bogu.

Boga, ki ga Atenci še niso poznali, akotudi so ga proslavljali, razodelo nam je krščanstvo. Kakšno so bili oltarji v najstarejši dobi krščanske cerkve? Mnogo nam pové značilno ime, s katerim so zaznamovali prvi kristjani to, kar dandanes imenujemo oltar.

V jutrovnih krajih so ga zvali "kraj daritve", "thiisiassterion" ali pa "mizo", "trapeza", rimski narodi pa "ara" ali "altare" (t. j. vzvišen kraj), od katere besede je tudi naša: "oltar". Pogostokrat se je imenoval po svetniku, kateremu je bil posvečen, ali pa mučeniku, čegar ostanke je imel na pr. "miza sv. Ciprijana".

Prvi oltar novega zakona je bila ona miza, na kateri je Izveličar ustanovil daritve nove in večne zaveze. In podoba štirivoglate mize so imeli tudi prvi krščanski oltarji. Bili so leseni in premakljivi. V Rimu se še dandanes nahaja tak oltar. V začetku je bil v prvotni papeževi stolnici, ki je bila pozneje posvečena sv. Pudentijani. In na tem oltarju je, kakor se poroča, sv. Peter opravil sv. daritve. Sedaj se vidi v lateranski cerkvi.

Četrti naslednik sv. Petra, Evarest (l. 100.—109.) je določil, naj se zanaprej stavijo in posvečujejo le kameniti oltarji. V katakombah se je napravljala v steno dolbina, v njo se je položilo truplo kakega mučenika, ter se pokrila s kamenito ploščo, ki je služila kot "menza" pri daritvi. Dolbinske stene, kakor tudi oboke nad oltarji nahajamo že s slikarji okrašene.

Pa še zanaprej so bili kristjani primorani ohraniti lesene oltarje, posebno zaradi pogostega preganjanja; semtertje so jih ohranili iz spoštovanja do kakega škofa ali mučenika. Od epaonske sinode (l. 517.) naprej se smelo je kameniti oltarji maziliti s krizmo.

Prve krščanske cerkve so stavili nad grobovi mučnikov. Vsaka cerkev je imela svojo kriptu ali podzemeljski grob z ostanki kakega svetnika (confessio). Nad njo je stala oltarna miza. Ko se je na množilo število krščanskih cerkev, začeli so le nekaj ostankov devati v oltarno mizo, ki je od sedaj nadomestovala grob. V prvih dobah so bili oltarji obdani s "ciborijem", podobnim nebu, kakoršno se rabi dandanes pri procesijah. Ciborij je zgoraj imel večilnoma dragocen križ in okoli njega

svetnike z lučmi. Križ je bil mnogokrat okrašen s cveticami. Od ciborijevega stropa ravno pod križem je visela posodica, ki je imela simbolično podobo golobovo. V njej so hranili svete hostije.

Zaradi sv. skrivnosti so visela na stebrih ciborijevih zagrnjala, da bi Najsvetejše zakrivali o nim, ki se niso bili sprejeti med kristjane.

V prvih časih je bil v vsaki taki cerkvi le jeden oltar; stal je v sredi gornjega prezbiterija. Toda že v četrtem stoletju jih nahajamo v posameznih cerkvah po štiri ali celo več. V drugem tisočletju niso stali več sredi prezbiterija, ampak začeli so jih premikati proti zadnji steni in zato odpravili tudi ciborij. Kar je poprej stalo na ciboriju (kakor križ, svetniki in razna olepšava), to so sedaj postavljali za oltar na povprečni plošči, tako zvani retabli.

Od 9. veka se je udomačila navada, da so na ozadju menze postavljali omarice za svetinje (phylacterium arca, capsula, scrinium). Bile so različne velikosti in so imele podobo rakve, hišice ali gotičke cerkvice.

Ko je podobarstvo napredovalo vedno bolj, umaknile so se tudi te hišice, in njih svetinje so shranjevali v oltarnem grobiču. Podlaga teh hišic pa je služila za oltarni nastavek, ki je dajal slikarstvu in kiparstvu mnogo prostora in prilike za umetno olepšavi oltarja.

Že pri oltarjih romanskega zloga, še bolj pa pri gotiki in renesansi, so se te table zvišale, tako, da so oltarji dobili tekom stoletij obliko, kakoršno imajo dandanes. Nastali so oltarji z nastavkom (Retable Altäre).

Na menzi je od 16. stoletja tabernakel, shramba sv. Zakramenta. — Do 11. stoletja se je shranjeval v golobčku, ki je visel od ciborija, pozneje pa v steni svetišča. Od 14. stoletja do tridenškega zbora so se v ta namen rabile tako zvane "hišice presv. Zakramenta".

Iz te kratke oltarne zgodovine spoznamo, da je imel oltar v različnih časih tudi različno obliko, četudi so bili bistveni deli vedno isti.

Katere dele ima oltar dandanes? Vsak oltar je na nekoliko vzvišenem mestu, na leseni ali kameniti podlagi ali na podnožju. To ima tri, v večjih cerkvah tudi po pet stopnje. Po teh se pride do podstavka ali podzidka, to je one stavbe, ki nosi oltarno ploščo ali menzo. Ta je bistven del oltarjev in mora biti kamenit in tako dolg, da povsem pokriva podzidek.

Jako važen del oltarjev je grob (sepulchrum); tako se imenuje mala jamica v oltarni plošči ali v postavi, v katero se polagajo ostanki svetnikov.

Tu ne govorimo nadalje o raznih oltarjih, tudi ne o njih pomeni ali simboliki, samo nastavek še omenjamo, ki je na zadnji strani oltarjeve mize, in se na mnogih oltarjih vzdiguje do precejšnje višine. Olepšan je ali s slikarji ali pa s kipi, v katerih se mnogokrat kaže krasota cerkvene obrazne umetnosti. In prav ta del nas zanima tudi pri čadramskem oltarju.

(Dalje prihodnjič.)

Ako hočeš postati srečen, ne misli dosti nase; pač se pa spominjaj drugih in jim pomagaj.

Pošiljateljem denarja!

Vsled zelo slabe poštne zveze svetujemo rojakom pošiljati zdaj denar v staro domovino po brezičnem brzojavu.

Natančno smo poizvedeli, da pridejo take pošiljke za današnje razmere hitro. Za naslov se računa 65 centov za vsako besedo. Najboljše je, da se nam pošlje \$4.00 za vsak naslov; ako bo kaj preveč ali premalo, bomo poslali nazaj oziroma pisali za primanjkljaj.

Brezične pošiljke gredo vse v Nemčijo, odtam na Dunaj, odkoder jih odpošljejo na določeni naslov.

Potrdil o izplačilu se zdaj iz stare domovine ne more dobiti, toda banka K. K. Priv. Oesterr. Credit Anstalt na Dunaju poroča, da zahteva in dobi od pošte za vsako izplačilo takozvan Payee's receipt, t. j. potrdilo s pečatom zadnje pošte in lastnoročnim podpisom prejemnika ali poštarja. Vsa ta potrdila omenjena banka zbira in hrani ter jih bo poslala sem, ko bo poštna zveza zopet vrejena.

Opozarjamo, da je mogoče po brezičnem brzojavu poslati le okrogle svote kot so spodaj navedene in še naprej do 10.000 kron.

Za take pošiljke se naj nam pošilja le poštne Money Ordere in denar v gotovini, kajti privatnih čekov za brzojavne pošiljke ni mogoče sprejemati.

SPODAJ OZNAČENIM CENAM JE TREBA PRIŠTETI ŠE \$4.00 ZA BRZOJAVNE STROŠKE.

Naslov se mora jasno napisati in dodati: pošlje naj se brzojavno.

K: 100.00.....\$ 13.00	K: 600.00.....\$ 78.00
K: 200.00.....26.00	K: 700.00.....91.00
K: 300.00.....39.00	K: 800.00.....104.00
K: 400.00.....52.00	K: 900.00.....117.00
K: 500.00.....65.00	K: 1000.00.....129.00

TVRDKA FRANK SAKSER.

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

Ishaja vsake srede.
Lastna Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota v Združenih državah ameriških.
 Uredništvo in upravnstvo:
 1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
 Telefon: Canal 2487.
 Naročnina:
 Za člana, na leto.....\$0.60
 Za nečlane.....\$1.00
 Za članstvo.....\$1.50

OFFICIAL ORGAN
 of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
 of the
UNITED STATES OF AMERICA
 Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
 1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
 Phone: Canal 2487.

Subscription rate:
 For Members, per year.....\$0.60
 For Nonmembers.....\$1.00
 For Foreign Countries.....\$1.50

Vernih duš dan.

Z nastopom meseca novembra obhajamo sleherno leto po starokrajškem običaju spominski dan vseh mrtvih ali Vernih duš dan; ta sopraznik se bo obhajal po širnem katoliškem svetu jutri, to je v četrtek dne 2. novembra. Glavni ameriški praznik, posvečen spominu mrtvih smo obhajali letos že dne 30. maja na dan Venčanja grobov, navado praznovanja dneva Vseh vernih duš smo prinesli še iz starega kraja, saj ga praznuje sv. Cerkev po celem širnem svetu že sto in stoletja.

V resnici moramo priznati, da se je starokrajški spominski dan vseh mrtvih ali Vernih duš določilo v najbolj primernem letnem času, sedaj v jeseni, ali nekaj tednov pred nastopom zime. Meseca novembra nam kaže namreč že tudi mati narava svoje žalno lice, da z nami vred čuti in misli na dan, ko se spominjamo naših blagih pokojnikov. Le stopite sedaj venkaj iz mesta, in prepričajte se lahko na lastno oči, da se je izpremenilo preje veselo življenje v naravi v mir in tihoto: vse, vse nam kaže in naznanja, da se z naravo vred izpreminja tudi naša življenska doba. Samo nekaj let nam klije doba pomladi, ali mladosti, samo nekaj časa uživamo poletje življenja dokler nam ne nastopi jesenska, ali predzadnja doba življenja, ki nam veli, da se pripravljamo na zimo našega življenja, v kateri homo legi v hladni grob.

Usoda je hotela, da se bomo spominjali jutrišnjega dneva že tretje leto s podvojeno žalostjo in britkimi spomini. V prvi vrsti gre spomin našim slovenskim vojnim žrtvam, sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki so padli na bojnem polju za tužno nam domovino. Kdo izmed nas zamore prešteti nove grobove našincev, bodisi že na Slovenskem, — ali tamkaj na severnem in južnem bojišču? Žal, da si je izbrala vojna naša omlačanja vredne slovenske junake v tolikem številu za svoje žrtve! Leto in leta bodo potekala, predno bomo izvedeli, kje počivajo naši očetje, bratje, sorodniki in znanci, ki so padli v sedanji evropski vojni za domovino. Že stara prislovica nam veli, da je sladko umreti za domovino. Mi kot posinovljenci naše nove močne, svobodne in miroljubne domovine sploh ne moremo umeti pravega pomena gorinavedene prislovice, o sladkosti smrti za domovino, ker nam niti v sanjah ni mogoče predstavljati si, kaj je pravzaprav vojna. S tega stališča omlajujemo le vsakega, ki je postal zadnja tri leta žrtev vojnega moloha. Smilijo se nam naši slovenski junaki, ker so prelili svojo kri le vsled zavožene politike v naši stari domovini, — ne v zaščito naše tužne Avstrije temuč v proslavo in čast njene tevtonske zaveznice. Čitali smo že, da si venča ošabna Germanija svojo glavo z avstrijskimi lavorikami, ker gode avstrijske divizije sovražnike preko meje, — nemški armadi se poje pa zmagovalje. Kdo ve, kakšne bodo sploh posledice tega zmagovalja? —

Pohitimo jutri v duhu samo za trenutek na kako vojaško pokopališče tamkaj v Karpatih, — tamkaj ob Soči, ali na srbsko mejo. Našli bomo cele vrste skupnih in posameznih grobov, označenih s priprostim lesenimi križi. Tu

kaj počiva ljubljani edinec sivolase matere, ondi nepozabni oče številnih zapuščenih otročičev, njih edina opora in zvesti spremljevalec plakajoče žene: malo naprej krije grob moža, v katerega je stavila naša domovina in narod toliko upanja; vojni meč je potisnil namreč v prezgodnji grob ves cvet slovenskega naroda, našo oporo, naše upe in naše ideale. Kdo jih bo zopet nadomestil?

Ko se bo vlegel danes popoldan na zemljo, bodo hitele na ljubljansko pokopališče čele trume žena, otrok in starcev; tamkaj pri sv. Križu krije grobišče že več tisoč slovenskih junakov; usoda jim je bila še toliko mila, da so dospeli kot ranjenci s svojo rojstno domovino in da sedaj počivajo v domači grudi. Svoječasno bela Ljubljana bode izpremenila svoje lice v črno žalovalno obleko, da s tem kaže spomin do onih svojih vrlih sinov, kateri so umrli častne smrti za svojo domovino. Iz zvonikov se ne bodo letos oglašali tuburno zvonovi v tolikem številu, ker pojejo smrtno pesem na bojnem polju, preliti v topove. Oj hrabro sree moraš imeti hrabro slovenska mati in žena, da ti ne poči isto ob grobu ljubljene edinec, ali nepozabnega moža. Le plakajte in točite solze uboge sirote ali nedolžni otročiči poleg groba dobrega očeta, ki je tudi padel za domovino! Morda bodo padle vaše solze na blagoslovljena in rodovitna tla in da bodo vaše solze obrodile rešilni dan naši tužni majki Sloveniji! Počivajte v miru vsi junaški Slovenci in Slovenke! Večna Vam slava in časten spomin!

Danes in jutri ne žalujemo za pokojniki samo v Evropi, ampak žalujemo ta čas za njimi tudi mi tukaj v naši novi domovini.

Jutri se moramo živo spominjati tudi naših pokojnih žrtev neizprosne smrti. Koliko naših sorodnikov in znancev je leglo v minulemu letu v prezgodnji grobi! Koliko naših dragih sobratov in sester naše Jednote ni več med živimi, ker smo jih spemili že k večnemu počitku. Glasom uradnega poročila našega glavnega tajnika je umrlo od 1. novembra l. 1915 do 1. novembra tekočega leta 69 naših sobratov in 35 sester. Dosti izmed teh jih je bilo še v najlepší dobi svojega življenja, a ukloniti so se morali klicu večnega Stvarnika, ki jih je pozval k Sebi v boljše, večno domovino, katerim bomo enkrat sledili tudi vsi mi prav za gotovo. Blagor se Vam, ki je počivate v grobu in snivate božje spanje! Vam sije sleherni dan lepše sonce in rumeni bolj krasna zarja. Ne drami Vas tiha zemlja, ne buči Vam več vihar zemeljskih strasti, kajti počivate že v kraju, kjer vlada pravo bratoljubje in Vas greje žar ljubezni. Počivajte v miru! Na svidenje nad zvezdami!

NA PRVI LISTOPADOV VEČER.

O tužni dan v jeseni hladni, Ko zime že nastopa vlada, Raz drevje list za listom pada, In pozni cvet umira zadnji!

Glasi se zvon z visoke line, Na kraj miru nas vabi, kliče. Spreved počasno se pomika, In žale nam budi spomine.

Pred nami je mrtvaška njiva, Vse živo širno je grobišče. Saj svojce vsak nocoj obišče, Ki tu jih mrzla prst pokriva.

A zvon se tužno še oglaš, Tako se zdi, da joka z nami Za dragimi, ki spijo v nami, Pozdrave žile jim donaja.

Ko vse umira po naravi, Vzbudé se resni opomini, Da ptujsi v solzni smo dolini, In lepši svet naš dom je pravi.

In duh se dviga na višave, Kjer bivajo zdaj srčno-dragi, V nebeški družbi srečni, blagi, Obdani s svitom večne slave.

J. O. Golobov.

MRTVEMU DEKLETU.

Med svečami po smrtnem prti Natrosili so ti evetj, Na odru tu, v objektiv smrti, Ti spiš, kot angelček miru; Krilatec božji ti dušico Pred sveto nesel je Trojico.

Nasmeh obrazek kaže bodri, Izraz nedolžnega sreča: Okvir se zdé mi zlati kodri, Oklepajoč odsev neba: Lehnó, kraj las in belih sene, Iz rož povit ti plava vene.

Jaz zroč takó te mirno spejo, V spomin privzljivem blage dni, Ko kupo še življenja s srečo Polnili so mi rajski sni. O da bi mene v dóbi rosní Poljubil sel bil smrtonosni!

Ob odru tvojih let nčenne K molitvi sklepajo roke, Ko mati plaka solze grenke, Radostno moli mi sree: "Zahvaljam, Bog, te po otročje, Da evetko to si vzel v naročje."

Pomladi, v evetja pestri dóbi, Odmrla grehu si, svetú, Življenja si odmla zlobi, Na dom odpalava mirú.

Tam roki nam menoj razkleni— Oj, bodi angelj varih meni!

Vneslav.

NA MATERINEM GROBU.

Zložil Gr. Koritnik.

Sanjaj, mati, sanjaj mir in srečo, blaženstvo, ki onkraj groba cvete, svetlo večnost, v dalje zvezd blestečo — sanjaj, mati, misli jasne, svete!

Jaz sem klical za teboj spomine, nem sem plakal svoje težke čase, duh nemiren, tih, zamačenjen vase, je za tabo plah strmel v praznine...

Kje si, mati? kje je skrbna roka, ki nam bele je kazala ceste — polne upe, vzore jasne, zveste in morje ljubezni za otroka?

V siromaštvu smo se v svet ločili, delali smo, v solzah krvaveli, svetli cilji so nam pobledeli, polni upi v solzah iztočili...

Znoj in solza — delo in lepota — srečna mati, prosta si te sreče! Jaz pa romam svoja težka pota, misli mislim bisere roseče...

Tržaška irredenta v laški luči.

Iz temnih dni našega Trsta.

Iz "Slovenca".

Ne zato, da koga prepričamo, pišemo te vrstice. To prepričanje je v duši našega naroda in vseh zvestih Avstrijcev živelo cela desetletja. Pa so bili nekateri, ki dejstev niso vpoštevali. Danes je vojska prepričala tudi te, kako je irredenta delovala v Trstu za odpad od Avstrije skozi več kot dve dobi človeškega življenja. Iz oziror na "zaveznico" so naše oblasti zatiskale oči in ušesa — to je zahtevala takozvana višja politika. Nikdar pa ne bo Slovenec pozabil dveh velikih Avstrijcev, Hohenlohe in Conrad pl. Hötzendorf ki sta oba bistro spoznala nevarnost od juga in ki sta bila odločena, proti njej tudi nastopiti. Toda irredenta se je tako razpala in to ne po svoji lastni notranji sili — prizadevanj teh dveh mož niso vpoštevali.

Tržaška mladina, po občinskih srednjih šolah prepojena irredentističnega duha, je bil glasnik irredente, vodili so jo stari, izkušeni bojevniki Garibaldijevega duha. Znana so razna imena tržaških irredentarjev iz akademičnih krogov. Znani so iz raznih procesov, ki pa so se večinoma izgubili v pesku. Eden teh "kričacev", za katerim pa so stali drugi, odgovornejši možje laške liberalne stranke, je bil tudi "Piccolov" urednik Ottolito Tamaro; a on je že pred časom izginil čez mejo in sedaj tam za Italijo preliva — tinto.

V Italiji je ta mož v družbi uradnika tržaškega magistrata Diomeda Benco in Bruna Ferluga (oba slovenskega pokolenja!) priobčil oklie, v katerem prosijo laški parlament, naj Trst osvobodí "tujenja jarma". Podpisali so oklie v imenu nekega "Comitato del emigrazione triestina" (Odbor za izseljevanja iz Trsta).

Tamaro je tam za mejo zelo odkritosrčen in se ne skriva. S polnim imenom je priobčil tudi pred kratkim v "Corriere della Sera" dolg, a za nas zelo zanimiv članek o zgodovini tržaške irredente. Odkriva nam marsikatero podrobnost iz tržaške irredentovske družbe. Zato naj po tem članku prinesemo nekaj posameznosti. Ne zato — kakor smo zgoraj rekli — da bi koga prepričali, marveč v boljše razumevanje dogodka, ki so bili in v boljše umevanje sedanje vojske z Italijo.

Tržaška irredenta se je rodila l. 1848. Tedanje glasilo laške liberalne stranke "Costituzionale" je

nasledlo avstrijsko vlado, dolžec jo, da podpira slovenstvo v Trstu. To je bil prvi dogodek v delovanju tržaške irredente in iz tega se je razvila irredenta po cellem Primorju — Regione Julia. Značilno je, da so se irredentarji že tedaj zaleteli v vlado, češ da podpira Slovence. In boj laškega irredentizma proti vladi je bil vedno naperjen proti Slovincem. To smo skusili na lastni koži primorski Slovenci in Hrvatje. In da to danes laško časopisje z vso odločnostjo povdarja, nam kaže, kaj nas čaka od strani Italije.

Kakor se hvali Tamaro, Lahi svojih irredentistiških teženj niso nikdar skrivali ali zatajevali. Prišlo je l. 1859. Tržaški neodrešenec so zbirali prostovoljce za vojsko proti Avstriji. Neki Orlandini je bil zaprt, ker je odkrito vodil izseljevanje teh prostovoljcev v Italijo. Med drugimi se omenjajo ta-le imena: Bruffel, Giovanni Bertossi, Alfonso Morgante in Buchler. Ti so bili sicer došli v Genovo, a Garibaldi je že poprej odšel s svojimi "tisoč". Pač pa so se Garibaldijeve ekspedije udeležili Cesare Michieli iz Červinjana in Francesco Bidischnini iz Trsta.

L. 1866. je število prostovoljcev bilo že večje, kjer "je nabiranje bilo lažje". Izmed Tržčanov so našli smrt v Tridentu ti-le: Pietro Chiozza, Giuseppe Donatti, Filippo Feyenz, Giuseppe Fenali.

L. 1867. so na strani bratov Cairlli bili Tržčani Giusto Muratti, Giovanni Vidali in Pietro Mosestig. Polagoma je Trst vedno večje število prostovoljcev pošiljal Garibaldiincem.

Tudi na znotraj je irredenta nemurno vršila svoje delo. Tako je strahovala tržaško javnost, da se Tamari hvali, kako mrzlo so sprejeli našega cesarja l. 1851. v Trstu. "Cel dan ni bilo slišati enega 'eviva' klica". L. 1859. je tržaška irredenta brezsrčno v imenu Trsta predložila evropskemu kongresu spomenico, naj se Trst osvobodí ter postane del "italijanske zveze". Isto leto je istrski deželni zbor bil pozvan, naj izvoli dva poslance v avstrijski državni zbor na Dunaju. Irredentovski zastopniki Istre — njeni gospodari — pa so metali v volilno posodo listke z napisom "Nessuno" (Nihče!). L. 1860. in 1861. se je v laškem parlamentu mnogo govorilo o Trstu. L. 1864. je senator Lamarmora, "ne poznavajoč italijanskega Trsta", dejal, da spada Trst k Nemčiji. Na stotine tržaških laških "patriotov" je tedaj poslalo v Rim protest. Tamaro piše nato: "Ko je (avstrijska) vlada to zvedela, je hotela, da občinski svet pri prvi priliki označi ta protest kot napačen. Meseca junija je bil sklican občinski svet. Župan, pokorivši se, predlaga izraz udanosti Francu Jožefu, a občinski svet pod vodstvom "patriota" De Riu, zavre predlog."

L. 1866. je prešlo za tržaške irredentarje v viharju. Tržčan Pietro Brambilla je izvedel od Visentija Venorte, da je Trst cilj vojaških operacij Pijemontezov. Pijemontez so že določili advokata Hortisa in Carla Combi za kraljeva podkomisar v Trstu, Combi v Istri. "Toda" — pravi Tamaro — "svoboda je ostala še daleč". Res, nadvojvoda Albreht in njegovi junaški vojaki, v prvi vrsti jugoslovanski polki, so tedaj prekrizali laške namere. Trst je ostal avstrijski; a v avstrijskem Trstu je laška irredenta rovala dalje.

Njen boj proti Avstriji in Slovincem je postal vedno hujši, nasilnejši. Pri volitvah je delovala z vsemi sredstvi, skrito in očitno, z nasilstvom in podkupovanjem ter je tako lahko kazala, da je ves Trst njen. L. 1868. so Lahi prvič v večjem obsegu napadli Slovence. S klici "Eviva Italia" je razdivjana drhal navalila na Slovence, ki jih je ščitila policija. Nastopiti je morala obojena sila, tržaške ulice so bile tedaj krvave, krvave tudi od slovenske krvi. Nasilnosti, napadi na Slovence so se množili. Za slovenstvo v Trstu je postalo močan zid v obrambo Avstrije. Toda postalo je po lastni sili.

Pa vrnilo se nazaj k Tamarovemu članku. Ko opiše poulične boje proti Slovincem, katerih zadnji je bil — kakor pravi — koncem maja, tik pred vojsko, pravi: "Toda mesto, posebej v italijanskem municipiju gre zmogovito nasproti italijanskemu

vstanju." Torej tržaška irredenta je bila posebej v mestnem municipiju. Ta je vodil gonjo proti Slovincem, ta je vodil skrit in odkrit boj proti Avstriji, ta je vabil regnicole iz kraljevskega nam, ki so zastrupljali naše javno in zasebno življenje moralno, nam škodovali gospodarsko, pomagali zatirati Slovence ter ubijali avstrijsko misel z tržaškim prebivalstvom. Tam je bilo gnezdo irredente.

"Kako so Italijani v Trstu goreče hrepeli, združiti se z domovino, to je čutila avstrijska vlada bolj ko kedaj prej dne 20. septembra l. 1870." piše Tamaro. Tedaj so namreč vzeli papežu njegov Rim. Ko je vest došla v Trst, so razsvetili irredentarji vsa okna in po ulicah se je valila drhal, kričec: "Eviva Italia." Prišlo je do velikih spopadov s policijo. Tamaro se hvali: "Italija pa ima z vero v ideale v posesti mesto, ki je ni mogla zasesti z orožjem. Dar večne oljnat svetilke nad Dantejevim grobom, prineseno v Raveno leta 1908. z velikim irredentističkim romanjem, simbolizuje to vero."

Ko se je l. 1873. vozil z Dunaja kralj Viktor Emanuel skozi Nabrežino, so se tržaški Lahi v več sto vozovih peljali v Nabrežino pozdravljat kralja. Policija jim je to veselje preprečila. Več so jih zaprli. Ko je l. 1901. prišel v Videm kralj Viktor Emanuel III. ga je prišlo pozdravljat več tisoč tržaških in drugih primorskih Lahov. Pri tej priliki so kakor znano — topli osla, ki je v zasmeh nosil avstrijsko zastavo. Ko je l. 1900. bil umorjen laški kralj Humbert, so Lahi razobesili črne zastave in hoteli poslati tudi sožalno brzojavko radi smrti "kralja vseh Italijanov". Časopisi so imeli črne robove in "signorine" žalne obleke. Dve tržaški ulici sta dobili naslov: Via Carducci in Via Verdi. Via Carducci se je imenovala ona ulica, ki vodi proti vojašnici, v kateri je bil usmrčen zavratni morilec Viljem Oberdank. Oboževanje vsega kar je italijansko, je dobilo za naše pojme že smešne oblike. Ko se l. 1901. rodila princeznica Jolanda, so tržaški irredentarji spustili proti Rimu 50 golobčkov, ki naj pozdravijo Savojsko hišo in ji v imenu Trsta vojsijo srečo.

"Ko so bile l. 1873. vpeljene direktne volitve, je Trst odklonil, poslati poslance na Dunaj," piše Tamaro. "Abstinenca je trajala do l. 1897. Ko so vedno težje narodne okoliščine zahtevale, udeležiti se volitev, se je na shodih, iz katerih so izšli zmagojuči liberalni poslanci, izrečno proglasila reserva: "proti vsakemu in kakršnemukoli preudicu, ki bi se udeležil sklepati iz izvolitve poslancev z ozirom na zgodovinske in pravne odnose med Trstom in avstrijsko državo." — Tako je l. 1897. irredenta stopila v volilni boj in poslala poslance na Dunaj, izrečno povdarjajoč, da s tem ne priznava avstrijske nadoblasti nad Trstom. Šlo se je tedaj pravzaprav zopet le zoper Slovence. L. 1897. je žalostno v zgodovini tržaških Slovencev. Tedaj je irredentistiška kamora z vsem nasilstvom izrgala Slovincem edini državnozborni mandat. Padel je steber — zaslužni Nabergoj, izvoljen je bil kamorist Hortis, tisti mož, ki je bil l. 1866. določen za kraljevega laškega podkomisarja v Trstu, če bi bila Avstrija premagana.

L. 1882. je bilo 500 let, odkar je Trst prišel pod Habsbursko žezlo. Princeznja Štefaniya je v proslavo tega dogodka avstrijskemu patriotičnemu društvu podarila zastavo. Ko je bilo treba zastavo blagosloviti, je niso več našli; "patriotje" so jo odnesli. Kipar Rendić je napravil kip, predstavljajoč, kako se Trst podaja pod Habsburg. Ko je Rendić stopil neko jutro v svoj atelje, da bi kip dal prepeljati na pripravljen prostor, je videl, da kipu manjka glava. Avstrijski krogi so v Trstu priredili razstavo. Irredentarji so jo nalašč bojkotirali in z vsemi sredstvi ljudi odvrčali od vstopa.

"V jutro pred otvoritvijo razstave," se s pozo zločince hvali Tamaro, "ravno ko je vojaška godba šla po mestu, je bila proti vojakom vržena bomba. Ubila je več oseb iz spremstva, druge pa ranila."

Na cesarjev rojstni dan so irredentarji nalašč priredili v gledišču irredentarsko predstavo, ki je irredentarje še bolj razdivjala.

Ko je cesar Franc Jožef hotel obiskati razstavo, ga je zločinski napad Oberdank, hoteč ga umoriti. Poslušajmo, kaj piše k temu brezbožnemu činu urednik bivšega "Piccola" Attilio Tamaro: "Obisk (cesarjev) je imel junaško predigro Viljama Oberdanka. Smrt mladega mučenika je slavno zaključila leto, žalostno in polno navdušenja obenem." — In duh tega "Piccola" je desetletja zastrupljal Trst in njegovo prebivalstvo.

V zadnjem delu Tamaro popisuje zgodovino tržaške irredente izza novjših dobe in pravi: "V Trstu sta bili dve izbrani meščanski družbi: ena uradna (avstrijska), druga "italianissima", in zelo številna, ki se nista nikdar srečali, niti na nevtralnih tleh. Zaman so bile ponudbe materialnih dobrot, postav, ugodnih koncesij, ki so jih dali Taafe, Körber in Hohenlohe. Splošna je bila malomarnost napram vsemu, kar je bilo avstrijskega: uredniki listov, občinska oblast, profesorji so se ponašali s tem, da niso poznali imen prvih avstrijskih ministrov. Nikdar ni bil v kakem občinskem aktu ali v kakem listu avstrijski cesar nazvan s pridevkom "naš".

Da, tako je bilo! Priznanje izpod peresa laškega irredentarja dokazuje, kako dobro je poznal sovražnika svojega in avstrijskega slovensko ljudstvo.

Tamaro pa nadaljuje: "Ali se ne spominjajo najnovejših časov? Felice Veneziana (jud), ki je v občinskem svetu oznanjal dan, ko bodo tudi Tržčanom peli italjski zvonovi veselja? Klica "Eviva Italia", ki je donel tisoč in tisočkrat proti Slovincem ali proti tuji vladi? Garibaldijeve himne, ki se je na stotine krat pela pod namestništvom med z vso silo divjajočimi policaji? ... Ali naj se ne spominjamo mladencev, ki so razobesili na municipiju trikoloro (italijansko) ... itd."

In še konec Tamarovega članka! "Kdor je bil v Trstu, je vedno čutil kako globoko in splošno je sovražstvo proti Avstriji; kako in kako veliko irredentistiško delo so izvršili politični krožki in krožki za izobrazbo ter zabavo ... Tržčani so živeli polnoma ločeni od Avstrijcev, splošno je bilo sramotno za Italijana, povabiti v hišo avstrijskega častnika ali za damo, imeti za ljubince takega častnika. Konstatirati se da, da se avstrijski vladni niti enkrat ni posrečila cesarska slavnost; da ni niti enega trga ali ulice, ki bi bila onečastena z avstrijskim imenom; da ni bilo mestne godbe samo zato ne, da ne bi bila prisiljena igrati ob avstrijskih uradnih prilikah. Včasih pa se je tudi po zvijači — pa sedaj ni mogoče povedati na kak način — posrečilo narodni stranki obhajati takorekoč vsako leto spomin smrti Oberdankove z javnim činom."

Tako se je glasil članek "Piccolovega" urednika v "Corriere" z dne 15. julija 1915. Priobčili smo deloma dobesedno glavne stvari. Ali si je mogoče misliti brezno večje propalosti, nesramnosti in podlosti? Ali ne pade sramota na pisca samega, ter na tiste, ki so za njim, ko proslavljajo spomin morilec Oberdanka? In bivša laška liberalna stranka, v Trstu vsemogočna, ta ideal in podpora vseh tržaških starostnih vlačug, ta je proslavljala vsako leto spomin smrti onega, ki je hotel z bodalom umoriti našega cesarja! Zdi se nam, da so ti časi daleč, daleč za nami, kje v zgodovinski prošlosti. Toda šele nekaj mesecev je minulo, ko je strta ta gadja zalega v Trstu, ki je kot mora ležala nad našim slovenskim — avstrijskim Primorjem ter njegovim dobrim ljudstvom. Kača, ki se je redila na naših prsih, ki se je razvijala srkaje vrste našo eruo kri, ta kača je strta. Tam za Krasom pa grme topovi, žvenkeče jeklo. Tam se bori naš Jugoslovan v nadčloveških naporih in z brezprimernim junaštvom naš Hrvat in Slovenec odbijata napade onega naroda, ki je gojil pri nas to gadjo zalego ter ki hoče sedaj po vzgledu tržaške kače uničiti slovanski rod ob Adriji, ki jo ta plemeniti in junaški rod čuva.

Poznamo svojo dolžnost in to dolžnost vršimo ter homo vršili do konec. Naši junaki na severu in jugu pričajo, kaj zmoremo. Njih kri ne bo zastoj prelita! Kosti naših padlih junakov ne bodo trohnele v potujoči zemlji! To je naša volja!

K. S. K.**Jednota**

Ustanovljena v Jolietu, Ill. dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048

Od ustanovitve do 1. oktobra 1916 skupna izplačana podpora
\$1,185.824.62.

GLAVNI URADNIKI:

Prezident: Paul Schneller, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N. Chicago St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rems, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Jak. Černe, 820 New Jersey Av., Sheboygan, Wis.
Pooblaščenec: Martin Muhič, box 537, Forest City, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago, St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

Josip Dunda, 704 Raynor Ave., Joliet, Ill.
Geo. Thomas, 904 East B. St., Pueblo, Colo.
John Povsha, 311—3. Ave., Hibbing, Minn.
Frank Petkovšek, 720 Market St., Waukegan, Ill.
Frank Frančič, 318 Pierce St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael Kraker, 614 E. 3. St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 3329 Penn. Ave., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23. St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 6619 Bonna Ave. N. E. Cleveland, Ohio.
Frank Svete, 38—10th St., North Chicago, Ill.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILO K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE", 1951 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

URADNO NAZNANILO.**IMENA UMRlih ČLANOV IN ČLANIC.**

Naznanilo asesmenta št. 11—16, za mesec november 1916.

- 177 Katarina Papež, stara 46 let, članica dr. Vit. sv. Jurija 3, Joliet, Ill., umrla 21. sept. 1916. Vzrok smrti: Jetika. Zavarovana za \$500.00. Pristopila k Jednoti 1. jan. 1901. R. 31.
- 7598 Marija Rački, stara 29 let, članica dr. sv. Jožefa 2, Joliet, Ill., umrla 12. okt. 1916. Vzrok smrti: Porod. Zavarovana za \$1000. Pristopila k Jednoti 6. febr. 1916. R. 29.
- 2889 Frank Moran, star 45 let, član dr. sv. Vida 25, Cleveland, O., umrl 27. sept. 1916. Vzrok smrti: Jetika. Zavarovan za \$1000. Pristopil k Jednoti 17. junija 1901. R. 31.
- 16864 Vincene Terlep, star 24 let, član dr. sv. Vida 25, Cleveland, Ohio, umrl 2. okt. 1916. Vzrok smrti: Jetika. Zavarovan za \$500.00. Pristopil k Jednoti 2. okt. 1910. R. 18.
- 1098 Marija Gestelj, stara 58 let, članica dr. sv. Frančiška Sal. 29, Joliet, Ill., umrla 23. sept. 1916. Vzrok smrti: Pljučnica. Zavarovana za \$500.00. Pristopila k Jednoti 1. jan. 1901. R. 42.
- 2521 Johana Lesh, stara 40 let, članica dr. sv. Jožefa 43, Anaconda, Mont., umrla 8. sept. 1916. Vzrok smrti: Jetika. Zavarovana za \$1000.00. Pristopila k Jednoti 12. junija 1905. R. 29.
- 7696 Ivana Rožnik, stara 27 let, članica dr. sv. Jožefa 53, Waukegan, Ill., umrla 17. sept. 1916. Vzrok smrti: Srčna kap. Zavarovana za \$1000.00. Pristopila k Jednoti 2. maja 1916. R. 27.

IMENA POŠKODOVanih IN OPERIRanih ČLANOV IN ČLANIC.

- 21553 Josip Martinčič, član dr. sv. Štefana 1, Chicago, Ill. operiran 29. julija 1916. Opravičen do podpore \$50.00.
- 15576 John Kren, ml., član dr. Vit. sv. Jurija 3, Joliet, Ill., operiran 1. avg. 1916. Opravičen do podpore \$50.00.
- 18524 John Kovach, član dr. sv. Cirila in Metoda 8, Joliet, Ill., operiran 8. avg. 1916. Opravičen do podpore \$50.00.
- 5434 Anton Kresse, član dr. sv. Vida 25, Cleveland, O., poškodovan 7. avg. 1916. Opravičen do podpore \$250.00 za izgubo desne roke nad zapestje.
- 21273 John Pipp, član dr. sv. Petra in Pavla, 51, Iron Mountain, Mich., operiran 1. avg. 1916. Opravičen do podpore \$50.00.
- 4443 Antonija Pleše, članica dr. sv. Jurija 73, Toluca, Ill., operirana 10. avg. 1916. Opravičena do podpore \$50.00.
- 3731 Frančiška Zagoda, članica dr. sv. Barbare 74, Springfield, Ill., operirana 26. junija 1916. Opravičena do podpore \$50.00.
- 2878 Jera Volkar, članica dr. Marije Pomagaj 78, Chicago, Ill., operirana 30. jul. 1916. Opravičena do podpore \$50.00.
- 20306 Peter Jagas, član dr. sv. Cirila in Metoda 90, So. Omaha, Neb., operiran 5. sept. 1916. Opravičen do podpore \$50.00.
- 4251 Julija Lončarič, članica dr. sv. Ime Marije 133, Ironwood, Mich., operirana 8. marca 1916. Opravičena do podpore \$50.00.
- 19532 John Legan, član dr. sv. Jan. Krstnika 143, Joliet, Ill., poškodovan 31. avg. 1916. Opravičen do podpore \$250.00 za izgubo desnega očesa.
- 18040 Stefan Mikulin, član dr. sv. Cirila in Metoda 144, Sheboygan, Wis., operiran 4. julija 1916. Opravičen do podpore \$50.00.
- 7552 Minka Fenos, članica dr. sv. Jožefa 148, Bridgeport, Conn., operirana 17. avg. 1916. Opravičena do podpore \$50.00.
- Joliet, Ill. 25. oktobra 1916. Jos. Zalar, gl. tajnik K.S.K.J.

SUSPENDANI ČLANI IN ČLANICE.

Na podlagi pravil stran 49 in 50 točka 121 vsled zanemarjanja verskih dolžnosti suspendani sledeči člani in članice:

Od dr. sv. Štefana 1, Chicago, Ill., 16597 Peter Vergot, 26, \$500.00.

Od dr. sv. Jožefa 12, Forest City, Pa., 907 Matevž Celar, 38, \$1000.00;

3298 John Gliha, 23, \$1000.00; 16063 Jožef Cerovšek, 23, \$1000.00;

873 Anton Podboj, 22, \$1000.00.

Od dr. sv. Jan. Krstnika 13, Biwabik, Minn., 13704 Math. Junko, 29, \$1000.00.

Od dr. sv. Jožefa 7, Pueblo, Colo., 6594 Frank Hribar, 29, \$1000.00;

10424 Alojzij Jeršin, 18, \$1000.00; 21569 John Zobeč, 31, \$1000.00;

21518 Rudolf Romšek, 26, \$1000., suspendan 19. oktobra 1916.

Od dr. sv. Vida 25, Cleveland, O., 16390 John Jalovec, 32, \$500.00;

17531 Jožef Milavec, 32, \$1000.00; 18199 John Gruden, 20, \$500.00.

Od dr. sv. Sreča Jezusovega 54, Chisholm, Minn., 6396 Jožef Ule, 23, \$1000.00.

Od dr. Vit. sv. Martina, 75, LaSalle, Ill., 559 Frank Dular, 31, \$1000.;

3229 Frank Gregorič, 26, \$1000.00; 12699 Ludvik Kastigar, 27, \$1000.00; 20363 Alojzij Kosen, 23, \$500.00; 11483 Vinko Klanjšek, 25, \$1000.; 7113 Anton Mežnaršič, 34, \$1000.00.

Od dr. Marije Vnebovzete 77, Forest City, Pa., 20050 Anton Polončič, 16, \$1000.00; 19507 Matevž Maček, 18, \$1000.00; 19279 Frank Juvanc, 19, \$1000.00; 20051 Alojzij Ostanek, 19, \$1000.; 13502 John Juvanc, 20, \$1000.; 7386 Frank Gruden, 21, \$1000.; 19847 Ignac Prine, 21, \$1000.; 20011 Egidij Maček, 21, \$1000.; 19366 Karol Žigon, 22, \$1000.; 9153 Peter Stopar, 23, \$500.; 11812 Frank Majhen, 24, \$1000.; 7405 Jožef Bajde, 38, \$1000.; 12392 Valentin Bokal, 31, \$1000.; 13069 Jožef Miklavčič, 33, \$1000.; 7396 Kocjan Majhen, 27, \$1000.; 7398 Jernej Gantar, 28, \$1000.; 17851 Jožef Končar, 29, \$1000.00.

Od dr. sv. Roka 113, Denver, Colo., 18035 Frank Govže, 23, \$1000.00.

Od dr. sv. Antona Pad. 137, Aurora, Minn., 17302 Ignac Muhvič, 31, \$1000.; 16606 Frank Jamnik, 18, \$1000.; 16716 Konrad Štampohar, 24, \$1000.; 4710 Marija Štampohar, 22, \$1000.00.

Suspendani dne 19. oktobra 1916.

Glavni urad K. S. K. J., dne 25. okt. 1916.

Jos. Zalar, gl. tajnik, K. S. K. J.

SUSPENDOVANI ČLANI ZOPET SPREJETI.

K dr. sv. Roka 15, Allegheny, Pa., 15822 Lavrič Jerko 23, \$1000.00, 16. okt. 1916 dr. št. 173 el(ie).

K dr. sv. Jožefa 41, Pittsburgh, Pa., 20607 Mlakar Franc, 26, \$1000, 8. okt. 1916, dr. št. 94 el(ie).

K dr. sv. Alojzija 52, Indianapolis, Ind., 1628, Špillar Franc 35, \$500, 22. okt. 1916, dr. št. 76 el(ie).

K dr. sv. Alojzija 83, Fleming Kohns., 9030 Regali Ivan 42, \$500, 18. okt. 1916, dr. št. 51 el(ie).

K dr. sv. Alojzija 95, Broughton, Pa., 18404 Lešnak Peter, 27, \$1000, 20167 Stašek Jacob 30, \$1000, 12130 Potočnik Ivan 39, \$1000, 17. okt. 1916, dr. št. 92 el(ie).

K dr. sv. Roka 132, Frontenac, Kans., 17289 Katzman Ivan 22, \$500, 15. okt. 1916, dr. št. 84 el(ie).

K dr. sv. Cir. in Metoda 144, Sheboygan, Wis., 21162 Krapec Pavel 26, \$500, 21. okt. 1916, dr. št. 124 el(ie).

K dr. sv. Vida 25, Cleveland, Ohio, 1362 Modie Ivan 27, \$1000.; 18574 Planine Franc, 28, \$500, 25. okt. 1916, št. 522 el(ie).

SUSPENDOVANE ČLANICE ZOPET SPREJETE.

K dr. sv. Jožefa 12, Forest City, Pa., 2480 Fine Neža 19, \$1000, 22. okt. 1916, dr. št. 344 el(ie).

K dr. sv. Vida 25, Cleveland, Ohio, 961 Modie Franca 25, \$500, 25. okt. 1916, dr. št. 522 el(ie).

SUSPENDOVANI ČLANI.

Od dr. sv. Roka 15, Allegheny, Pa., 18332 Papa Ivan 21, \$500, 16. okt. 1916 dr. št. 173 el(ie).

Od dr. sv. Petra in Pavla 38, Kansas City, Kans., 21454 Kure Leopold 17, \$500.—18921 Persič Ivan 16, \$1000.—12106 Glavinč Tomaž 35, \$1000.—18922 Memon Josip 39, \$1000, 23. okt. 1916, dr. št. 79 el(ie).

Od dr. sv. Alojzija 42, Steelton, Pa., 5018 Žlogar Josip 24, \$1000, 20. okt. 1916, dr. št. 124 el(ie).

Od dr. Mar. Sed. Žalosti 50, Allegheny, Pa., 20638 Gradišar Franc 19, \$1000, 30. sept. 1916, dr. št. 284 el(ie).

Od dr. sv. Jožefa 53, Waukegan, Ill., 12616 Mavee Anton 22, \$1000., 13. okt. 1916, dr. št. 251 el(ie).

Od dr. sv. Jožefa 57, Brooklyn, N. Y., 15201 Cvetkovič Anton 19, \$500, 23. okt. 1916, dr. št. 145 el(ie).

Od dr. sv. Jan. Evang. 65, Milwaukee, Wis., 20946 Noč Andrej 30, \$500, 18. okt. 1916, dr. št. 155 el(ie).

Od dr. Mar. Vnebovzete 77, Forest City, Pa., 19730 Zabret Franc 22, \$1000., 21. okt. 1916, dr. št. 226 el(ie).

Od dr. Mar. Sed. Žal. 84, Trimountain, Mich., 13034 Grgurič Matija 20, \$1000.—21472 Spoljarič Tomo A. 23, \$1000.—20860 Prša Jurij 22, \$1000., 21. okt. 1916, dr. št. 93 el(ie).

Od dr. sv. Alojzija 95, Broughton, Pa., 19853 Marek Ivan 34, \$1000., 17. okt. 1916, dr. št. 92 el(ie).

Od dr. sv. Cirila in Metoda 101, Lorain, Ohio, 21611 Kure Ivan 19, \$500.—21484 Mutz Martin 20, \$1000., 9. okt. 1916, dr. št. 52 el(ie).

Od dr. sv. Jožefa 103, Milwaukee, Wis., 16659 Erman Anton 29, \$500.—12264 Jankel Alojzij 19, \$1000.—21233 Kostonjevec Josip 20, \$500., 16. okt. 1916, dr. št. 98 el(ie).

Od dr. sv. Jan. Krstn. 143, Joliet, Ill., 17645 Skrinar Štefan J. 23, \$1000., 23. okt. 1916, dr. št. 41 članov.

Od dr. sv. Jožefa 7, Pueblo, Colo., 20025 Jeršin Alojzij 35, \$1000.—19443 Francvel Anton 18, \$1000.—13449 Selan Franc 21, \$1000., 25. okt. 1916, dr. št. 497 el(ie).

Od dr. sv. Vida 25, Cleveland, Ohio, 21682 Kuntarič Ivan 23, \$500.—2506 Melave Josip 19, \$1000.—6211 Paulin Josip 28, \$500.—18635 Gruden Ivan 29, \$500., 25. okt. 1916, dr. št. 522 el(ie).

SUSPENDOVANE ČLANICE.

Od dr. Mar. Čist. Spoč. 160, Kansas City, Kans., 7812 Levačič Marija 29, \$1000.—7735 Sedlak Marija 25, \$1000., 13. okt. 1916, dr. št. 14 članice.

ODSTOPILI ČLANI.

Od dr. Mar. Sed. Žalosti 84, Trimountain, Mich., 18864 Fak Marko, 25, \$1000., 21. okt. 1916, dr. št. 93 el(ie).

ODOSTOPILE ČLANICE.

Od dr. sv. Alojzija 95, Broughton, Pa., 3673 Petrovič Marijana 20, \$500, 17. okt. 1916, dr. št. 92 el(ie).

Od dr. Mar. Pomagaj 121, Little Falls N. Y., 5002 Kolar Ivana 22, \$500., 11. okt. 1916, dr. št. 55 članice.

Od dr. sv. Ane 139, LaSalle, Ill., 7587 Terlep Katarina 42, \$1000., 24. okt. 1916, dr. št. 26 članice.

ZVIŠALI ZAVAROVALNINO \$500. NA \$1000.

Pri dr. sv. Lavrenca 63, Cleveland, Ohio, 19592 Perko Franc 27, zviš. 17. okt. 1916, dr. št. 207 el(ie).

Pri dr. Mar. Vnebovzete 77, Forest City, Pa., 16007 Puc Franc 31, zviš. 8. okt. 1916, dr. št. 211 el(ie).

Pri dr. sv. Jožefa 103, Milwaukee, Wis., 17488 Janežič Josip 30, zviš. 28. sept. 1916, dr. št. 98 el(ie).

ČLANICE ZVIŠALE ZAVAROVALNINO \$500. NA \$1000.

Pri dr. Mar. Sed. Žalosti 50, Allegheny, Pa., 6014 Vukmanič Marija 22, zviš. 10. sept. 1916, dr. št. 282 el(ie).

Pri dr. sv. Jožefa 53, Waukegan, Ill., 4139 Kerin Ana, 37, zviš. 16. okt. 1916, dr. št. 249 el(ie).

JOSIP ZALAR,
gl. tajnik, K. S. K. J.

OTROŠKI ODDELEK.**UMRLI ČLAN OTROŠKEGA ODDELKA.**

845 Lovrenc Železnikar, star 17 mesecev in 24 dni, član dr. sv. Jožefa 12, Forest City, Pa., umrl 14. sept. 1916. Vzrok smrti: Dysentery. (Driska). Zavarovan za \$100.00. Pristopil v otroški oddelek 1. junija 1916. Bil član otroškega oddelka 105 dni. Opravičen do \$100.00 za pogrebne stroške, katere svota se je pok. starišem nakazala v izplačilo dne 20. okt. 1916.

Joliet, Ill., 26. okt. 1916.

Jos. Zalar, gl. tajnik otroškega oddelka K.S.K.J.

STATE OF ILLINOIS
INSURANCE DEPARTMENT,
SPRINGFIELD, ILL.
RULING

In the matter of the hearing upon the question of the right of fraternal societies licensed and authorized to do business in the State of Illinois to grant whole family protection.

The Supreme Court of the State of Illinois, in the case of Chicago Mutual Life Indemnity Association et al. vs. Hunt, Attorney General, 127 Ill., 257, had before it every substantial question and objection urged against the acceptance of minors by mutual benefit societies, and discussed and passed upon each question, holding that such beneficiary societies may accept minors as members and grant insurance thereto, making no distinction between the right of beneficial membership of minors and that of adults, and that the acceptance of such minors was not in violation of the statute, or the policy of the laws of this State, in relation to such matters.

It is therefore ruled by the Insurance Superintendent of the State of Illinois, that fraternal beneficiary societies licensed and authorized to do business in the State of Illinois, may accept minors as beneficial members in such societies, the same as adults, provided that their acceptance is upon an equitable and actuarially sound basis, and in keeping with the fundamental principles of fraternal insurance.

Dated October 17th, 1916.

Rufus M. Potts,
Insurance Superintendent.

Z radostjo in ponosom smemo pozdraviti izjavo velezaslužnega moža Hon. Rufus M. Potts, zavarovalniškega načelnika države Illinois, ki je namreč določil in naznanil dne 17. okt. t. l., da se zamore otroke sprejemati v bratske podporne organizacije, opravljene poslovanje v državi Illinois, ravno tako kakor odrasle članice. S tem je pokazal zavarovalniški načelnik, da je mož na pravem mestu, ki deluje za korist in dobrobit podpornih organizacij. Mr. Potts je prišel do prepričanja, da z mladino se udrži podlaga bratskim podpornim organizacijam in je vsled tega izdal naznanilo, ki določuje, da se sme otroke sprejemati ravno tako kot odrasle osebe.

Pri K. S. K. Jednoti ustanovili smo otroški oddelek s 1. junijem letošnjega leta in reči moram, da ta oddelek izbornu napreduje. V tem kratkem času je pristopilo 1700 otrok. To nam dokazuje, da se članstvo naše organizacije zanima za otroški oddelek in je upati, da se čimdalje več otrok vpise.

Čenjenim tajnikom in tajnicam krajevnih društev naznanjam, da s prihodnjim mesecem bomo izdal razpis asesmentov tudi za otroke. Sprva sem mislil, da bode mogoče poslovati brez razpisa, toda sprevidel sem, da ne gre, zaradi tega sem priredil nove listine, na podlagi katerih bomo razpisoval asesment ravno tako, kakor za članice in članice Jednote. S tem bode nekoliko več dela za glavni urad, kakor tudi za postajne tajnike(ice). Poskušal sem to delo odstraniti, toda uvidel sem, da se ne da, če hočemo imeti pravilno in točno poslovanje. Vsled tega upam, da se društveni tajniki in tajnice ne bodo hudovali, če bodo imeli(e) nekoliko več dela, bodo pa radi tega imeli(e) poslovanje natančneje, ki jih bode obvarovalo pred morebitnimi zmešnjavami in pomotami.

Razpis ases. bode izdelan po načinu, kakor oni članov in članice. Duplikat obdrži društvo, triplikat pa se vrne na glavni urad z denarjem. Denar naj se pošlje na glavni urad potom društvenega zastopnika(ice) istočasno, kakor se pošlje denar za članice in članice. Prosi se pa, da se za otroški ases. pošlje denar na posebni denarni nakaznici ali čeku.

Priporočljivo bi bilo, kakor sem že enkrat poročal, da bi dr. tajniki(ice) opozorili stariše zavarovanih otrok, da plačajo ases. za mesec naprej. S tem bi bilo prihranjeno tajnikom(iceam) veliko sitnosti in dela, starišem pa nepotrebne skrbi. Nekatera društva so vpoštevala moje priporočilo in kakor se mi poroča, so jako zadovoljna. Tajniki(ice) oddajo takoj po društveni seji društvenemu zastopniku(ici) potreben denar za otroški oddelek, ki ga pošlje ob enem z ases. rednih članov in članice na urad Jednote. Seveda to je mogoče storiti le tedaj, če so vsi asesmentji plačani redno pri mesečni seji, ali pa, če imajo stariši plačan ases. za otroke naprej. Če stariši plačajo ases. za otroka ob času pristopa za dobo dveh mesecev, potem ima dr. tajnik(ice) ases. vedno za mesec naprej pripravljen in v slučaju, da bi stariši ne mogli na sejo, se jim ni treba bati, da bode otrok črtan, ker imajo ases. za mesec naprej plačan. Če se bode to vpeljalo pri vseh društvih, bode dr. tajnikom(iceam) veliko pomagano, še več pa starišem, ker si bodo s tem odstranili nepotrebno skrb.

Dalje tudi prosim društvene uradnike(ice) da blagovolijo spoštovati na dr. sejah sledeče: Ko postane zavarovani otrok 16 let star, mora prestopiti med redne članice in članice. Pri tem pa se plača iz otroške blagajne za vsak slučaj svoto \$2.75 in sicer 50c za pristop v Jednoto, \$2.00 rez. sklad in 25c za vrh. zdravnika. Zgoraj omenjena svota \$2.75 se nakaže starišem otroka, kakor hitro se pošlje zdravniško preiskovalni list na urad in potrdilo, da je društvu plačan ases. pristop in drugo. Priporočam, da se to članstvu na sejah pojasni.

Čenjeni stariši, člani in članice Jednote, ki se nimate otrok vpisanih ne odlašajte! Sedaj imate najlepšo priliko. Oglasite se takoj pri društ. tajniku(ici) Vašega društva in zavarujte svojo dečo, ker re veste, kje jih čaka nesreča.

Z bratskim pozdravom

Jos. Zalar, gl. tajnik.

SREČA.

Skrbljivo sej, če hočeš zeti;
Kar seješ, to boš žel — kedaj.
Če hočeš srečne dni živeti,
Ljubezni svoje sree daj,
Ljubezni sree daj, a plemeniti,
Ker srečo more taka le roditi.

Kal iz ljubezni čiste vzkljije.
Ki vedno svete, daje sad;
Njej solnce žinsko ne posije,
Obseva večna je pomlad;
Njej bati ni ne zlobnega napada,
Usode slepe roka nje ne vlada.

Ljubezni tej je smrt neznana.
Neznane so jej vse boli;
Kot hila v srcu je prizgana,
Tako gorela bo vse dni!
Ž njo bode prava sreča v vek
[ostala, —
Saj ona njene je kali poznala.

IVERI.

Kadar iščeš službe ti večkrat
čist ovratnik in snažni čevlji toli-
ko zaležejo, kakor kako priporo-
čilno pismo.

Solnčni žarki prodirajo sešasoma
tudi najbolj goste in temne obla-
ke.

Povzročitelj nezadovoljnosti,
hišnega prepira, boleznin in hudo-
bij je večkrat edinole majhen ko-
zarček opojne pijače.

Sreča ženske ni preje popolna,
če srečne ženske ne zavida vsled
tega kaka druga ženska.

Veljak je oni, ki govori sedem
jezikov, še večji veljak je pa do-
tičnik, ki zna brzdati samo en je-
zik.

Košček življenja.

(Spisal Janko Barle.)

Ob glavni cesti našega trga je bila med drugimi prodajalnici ena z velikim napisom:

JOŽEF ČRMELJ,

trgovina z mešanim blagom.

V dokaj prostornem oknu je bilo razvrščeno različno blago: raznobojne rute, pisani trakovi, velike zvezde raznovrstnih gumbov, bombaževi klopki, malo bolj dolgi sta stala dva velika klobuka sladkorja, okrog katerih je bila v četrkotih porazpečana kava, riž in raznovrstno brašno, bilo je tu zlatorumenih pomaranč, žoltnih citronov, sladkih rožičkov, mastnih dateljev in suhih rozin, a v drugem predelu je bilo prosto in finiješe milo, sveče, škatljice žepčlenk, na katerih so bile naslikane ženske glave in šaljivi prizori, potem željbi, krtače, glavniki — sploh bilo je tu razvrščeno v najlepšem redu obilo mešanega blaga. In kar ni moglo tje v okno, našlo je mesto tam pri steklenih vratih, kjer so visele verige, biči, bicalniki, metle in druge take stvari. Vse je bilo v najlepšem redu, kar je pričalo, da ima trgovca Jožef Črmelj za trgovino obilo daru.

Jožef Črmelj je bil mož v najlepših letih. Bil je bolj nizkega kakor pa visok, nosil je kratko prištrženo brado, dolge brke in imel prikupljive oči. Domačini ni bil, pač je bil pa več let trgovski pomočnik pri bogatem Bobnu, kateri je imel največjo trgovino v našem trgu. Bil je marljiv in prihranil si je toliko, da je mogel odpreti lastno trgovino, kar pa v sedanjih časih ni tako težko, ko posebno trgovci mnogo dobijo na upanje. Vsaka nova stvar mika in tako je bila prodajalnica Črmeljeva posebno v začetku vedno polna.

"Pri Črmelju je pa olje za novčice ceneje" — rekla je sosedica sosed.

"Ali res? Poglejte no, tega nisem vedela, to pa vem, da je njegova kava tečnejša kakor Bobnova," modrovala je druga.

"Pa vedno kaj navzre", oglasila se je tretja. "Zadnjič je bil moj Tinč z menoj v prodajalnici, in vidite — Črmelj ga je pogladil po glavi in dejal: 'Ti fantek pa hodiš v šolo, kaj ne? Na, tukaj imaš dva nova črtalnika, pa priden bodi, boš še lahko gospod!'"

"Res, prijazno besedo ima in rad postreže, a stari Boben misli, da nam kako milost izkaže, če nam prodá za dober denar. Nič več ne pojdem k njemu!" rekla je odločno prva.

A kar je bilo mlajšega ženskega sveta v našem trgu, tistemu se je pa trgovca Črmelja še bolj prikupil. Naposled, on je bil še neoznačen, poleg tega postaven mož; tudi on menda ni imel kamena na tistem mestu, kjer imajo drugi ljudje sree. In da bi bila trgovka, tega se ne bi nobena branila. Hm, pa se je tudi lepo slišalo, če je on ljubeznivo in na pol smehljaje vprašal: "Prosim, gospodična, s čim pa se smem postreči?" A kjer je vedel za kako skrivnost, pogledal je nekako zaupljivo, podražil je dotičnega maleca, pa ne tako, da bi bolelo, pač pa se ugačalo je, če so tudi lica malo zarudela. In če je katerikrat ponudil še lepo zavito košček sladkorja, kateri je imel za napis mično pesmice, je pač res zaslužil, da so ruščeljene krasotice našega trga rado obiskovale njegovo prodajalnico.

Trgovcu Črmelju je trgovina uspevala, in počasi se je sprijaznil z mislijo, da si poišče družico na potu svojega življenja. Spoznal je sam, da potrebuje v hiši ženske roke, katera bi mu v vsem pomagala in s svojo ljubeznijo sladila življenje.

"Se vedno sam?" podražil ga je večkrat umirovljeni stotnik Krmelj, ki je bil načelnik društva za olepšanje trga, kadar je korakal mimo njegove trgovine v drevored, da se ondi na klopi naviže svežega zraka in pripravi za pot v gostilno.

"Gospod stotnik, poiščite mi nevesto!" smejal se je Črmelj.

"Ej, v taka opravila se jaz ne dam. To je nevarna stvar zame, ker vem, da bi se vsaka, ko bi začel snubiti, v mene zagledala in kaj bi pote mvi, he, he, he!" odgovarjal je stotnik, vzvratil se in si pogladil dolge sive brke. "Sami si poskrbite, sami! Ej, ko sem bil jaz v vaših letih —"

"Kaj pa misliš, da se ne ženim?" poprašal je Črmelja drugi-grat skrivnostno tržan Cigole, kateri imel sam doma tri za ženitev zrele hčerke. "Gospodinja ti treba. In vidiš, saj je v našem trgu deklet na izbiro."

"Vse pride ob svojem času. Jaz sem že sam o tem mislil, a saj veš, ženitev je huda stvar. Kar ne da mi, da bi ugriznil v to jabelko."

"Ej, ej, moj dragi Črmelj, če boš le vedno mislil in mislil, potem boš kot samec umrl. Izberi si dekle, popelji jo k oltarju, pa je stvar gotova. In imel boš ženo."

"Ali pa pokoro!" pristigel mu je Črmelj in smehljalje odšel v prodajalnico.

Bilo kakor mu drago, trgovca Črmelja je resno začel misliti o ženitvi. V njegovem srečanju se ni zrealil noben obrazek, bil je še popolnoma svoboden, pa je mogel trezno misliti o naših krasoticah in vsakateri kreposti, lepoto in imovino dati na tehtnico. Bil je čuden svat, prijazen in ljubezniv je bil z vsako, pa vendar se ni mogel za nobeno ogreti. Hotel je, naj bi bila njegova soproga lepa, bogata dobra in še sam ni vedel, kaj še vse. Manjkalo mu je prave odločnosti. Začeli smo že misliti, da se sploh ne bo ženil, ko se je Črmelj vendar le oženil, preje, kakor smo mislili mi in kakor je mislil on sam.

K stari Meršoljevki, domačinki našega trga, prišla je iz glavnega mesta na počitnice njena stričnica Rezika, hčerka nižjega uradnika. Bilo je to vitko dekletce, resne, tihe narave. Krasotica ni bila; kar je bilo lepega na njej, bile so velike, temne oči, katere so se vsakemu prikupile. In prav tiste oči so Črmelja navdušile za ženitev.

Prišla je nekolikokrat k njemu v prodajalnico, in Črmelj se je vsakikrat trudil, da bi bil z njo zgovoren in ljubezniv, a kar šlo mu ni. Beseda mu je zastajala v grlu in kar nič ni mogel povedati še celo neroden je bil. Ko je hotel drugikrat to popraviti, se mu tudi ni nič bolje obneslo. Ona je bila tudi tiha kot navadno, a ko je dobila zahtevano stvar, je zopet odšla. Še prav pogledala ga ni, in vendar je Črmelj čutil žar njenih oči. Večkrat se je nehote zmisil na to deklico in vselej je čutil nekaj, česar sam ne bi mogel povedati, samo to je znal, da ima ona nenavadno moč nad njim. Začel je naposled zahajati k stari Meršoljevki, kar ni nič čudnega v takem malem trgu, kjer so si vsi prebivalci dobri znanci, pa si je že našel kako opravilo, da je mogel tje. Z Reziko sta se bolj spoznala in dekletce mu je še bolj omililo. Misel, da bi ravno ta Rezika morala biti njegova žena, je v njegovem srečvedno bolj zorela, in ko so jednokrat prišli tudi Rezikini stariši k Meršoljevki na obisk, oblekel se je Črmelj v praznično obleko in prosil Reziko za ženo. Stariši so privolili, Rezika tudi in stara teta je dala svoj blagoslov.

Čez nekoliko tednov se je slavila Črmeljeva ženitvena. Svatov je bilo obilo, še več pa gledalec in gledalk. Posebno te niso moge pojmiti, zakaj si ni Črmelj izbral soproge našega trga, ki je vendar deklet na izbiro. Med svati bil je tudi stotnik Krmelj, in kaj ne bi, saj je mlada Črmeljeva žena vsaj nekoliko olepšala naš trg. Bil je židane volje, čutil se je nekako pomladen, jenega, tako, da je celo plesal. Zavihal si je večkrat ponosno dolge svoje brke in vskliknil: "Ej, ej, lepo je bilo takrat, ko smo bili še bolj mladi. A kaj, ko vse mine..."

II.

Črmelja je torej imel ženo. Bil je zadovoljen in srečen in moral si je priznati, da svojo Reziko v resnici ljubi. Prinesla mu ni resničesar v hišo, vendar on ni po tem vprašal; vedel je, da je skrbna in da je dobra žena sama po sebi največje bogastvo.

Tudi Rezika je bila zadovoljna. Ni sicer ljubila Črmelja s tistim ognjem, o katerem pišejo pisatelji, ampak ljubila ga je kot tiha in trezna žena, saj ni poprej nikdar mnogo mislila o ženitvi, nikdar ni v sebi govorila: ta mora biti moj mož in nobeden drugi. A ko ko je Črmelj zaprosil preje, kakor se je nadejala o klenila se ga je z vso ljubeznivostjo in mu hotela biti zvesta soproga, dobra gospodinja in mila tovarišica v njegovem življenju. Sedaj je živila le za dom in za svojega moža, za druge stvari se ni zanimala. Svoje malo gospodarstvo si je lepo uredila, in ko se je Črmelj trudil v prodajalnici, sukala se je ona v kuhinji. Ko sta bila pri obedu skupaj, veselilo jo je, če je opazila, da mu je jed dišala, in pogledala ga je večkrat zaupno, razgovarjala se je z njim in šalila. Po obedu je šivala, prebiralala kako knjigo in skočila tudi za trenutek doli v prodajalnico. Obiskala je potem svojo staro teto, katera je živila osamljena tam v sosedstvu in bila vesela, da ima tako blizu svojo milo stričnico. Meršoljevka ni imela otrok, pa je z materinsko ljubeznijo ljubila svojo Reziko. Gladila ji je one dolge, lepe črne lase in ji govorila:

"Ti mila moja zlata golobčica! Kako sem vesela, ker si mi tako blizu, saj nisem tako osamljena, kakor sem bila popreje. Ti mi je denkrat zatisneš oči, kaj ne, Rezika?"

Rezika jo je ljubeznivo pogledala, saj je bila tudi ona srečna, ker je imela tako blizu svojo dobro staro teto, katera ji je sedaj hkrati nadomeščala očeta in mater.

Tako so brez posebnih prememb potekali dnevi, meseci in leta. Črmelj in njegova žena sta živila lepo v slogi in bila srečna; le to jima je nekoliko veselje kalilo, ker nista imela otrok. Črmeljeva trgovina je lepo napredovala. Imel je več pomočnikov in sedaj si je večkrat privoščil veselje, da je stopil tje v veliko gostilno, da se malo razvedri in odpočije. Kdo bi mu to zameril!

"He, he, — smejal se je gospod stotnik Krmelj — 'ko bi bili vsi taki, kakor ste vi, gospod Črmelj, potem bi morali ljudje vse gostilne zapreti. In ubogi gostilničarji bi od lakote pomrli, he!'"

"Neutegnem, gospod stotnik, nikakor ne utegnem!"

"Žena ga ne pusti, žena!" — šalil se je gostilničar, debeli Nacek.

"Prav dela," — pristavil je tam v kotu rudečelični mesar Jeras — "jaz sem pa bolj pameten. Prinesem svoji stari večkrat poliček domov, da si pomladi svojo staro kri, pa sva zadovoljna oba, jaz in ona!"

"Nu, pri meni tega ni treba" — odgovarjal je Črmelj, — "ali saj veste, kako je v trgovini. Človek mora biti vedno kakor na vrvi: če me ni doma, pa se že kaj pripeti!"

"Tako je!" — dejal je stotnik. "Črmelj je pameten mož, ostane doma in denarec šteje. Mi pa prihajamo semkaj in sipljemo naše denarec v že tako polno Nacekovo mojo!"

"Ali sem tudi jaz tvoja žena, vrečo. Kaj ne Nacek?"

Tako so se šalili stari piveci. Črmelj je pa večkrat med nje prišel. Včasih je zaradi obilnih opravil prav potreboval, da stopi malo med nje in da se nekoliko razvedri. In res se je razvedril.

Posebno ob večerih je bilo tam pri Nacetu prijetno. Kar je bilo boljšega v trgu, prihajalo je tje, kaj, a bili so vsi kot jedna velika rodbina. Tistih sitnih stanovskih razločkov ni bilo, pogovarjali so se med seboj, pogrevali dnevne novice, pripovedovali si razne dogodke in jih včasih s kako šalo zasolili. In Nacek je točil vedno dobro, zanesljivo vino, katero je vsakemu moralu pregnati skrb, razveseliti sree in pogreti kri v žilah. Še pesem se je katerikrat oglasila in mogočno odmevala v prostorni sobi, posebno če je domača hčerka, ljubezniva Manica, vzela v roke staro kitaro in prebiralala njene strune, katerih tihi, zamolkli glas tako v sree sega. Ej, takrat je bilo prijetno pri Nacetu.

Črmelj se je čutil v tej družini vedno bolj domačega, in skoraj mu je nečesa manjkalo, če ni mogel zvečer vsaj malo smukniti k Nacetu. Sicer se navadno ni dolgo ondi zadrževal, no pa so prišli tudi dnevi, prišli nenavadni dogodki, da je on ondakaj ostal tudi pozno v noč. Saj se je tako težko ločiti, kadar pride družstvo v pravo gibanje. In jeden da dela izjemo! Drugega jutra se je sicer kesal, posebno če se je pripetilo, da mu je bila glava težka. Po takih večerih ni šel slo delo nič prav od rok; navadno se je potem čvrsto odločil, da se ne bode več tako dolgo zadržal. Se obljube se je res nekolikokrat držal, pa je zopet kaj posebnega prišlo, in stvar se je ponovila.

Rezika bilo je iz prva drago, da je šel Črmelj malo med ljudi; razumela je, da ne more on vedno

ti nji čepeti; razumela je, da zaradi obilnega opravila potrebuje malo razvedrila. To je pa bilo to bolj pogostoma in ko je Črmelj dlje časa v društvu ostajal, bilo ji je hudo, vendar rekla mu ni nič. Bala se je, da ga ne bi s tem razvezila in da bi on potem nalašč še več ne izostajal. Le včasih, ko je odhajal, rekla mu je prijazno: "Kaj ne, Jože, danes pa prideš kmalo domov?—Pusto mi je brez tebe!"

On jo je včasih poslušal, včasih pa tudi ne.

"Pa varuj se, da se ne prehladiš ali pa da ne oboliš," pristavila je tudi.

"Ej, nič se ne boj za mene! Jaz se že znam varovati," odgovoril ji je Črmelj.

Tako je bilo zopet nekoliko časa. Črmelj je hotel povečati in razširiti svojo trgovino, pa je začel razne kupčije, katere so se mu včasih posrečile, včasih pa tudi ne. Imel je obilo skrbij in bil je večkrat zamišljen in osoren, še celo s svojo ženo.

"Kaj si toliko prizadevaš, saj ti tega ni treba!" govorila mu je ona.

"Ej, kaj ti veš! Človek mora skrbeti za bodočnost, in trgovce mora poskusiti to in ono. Ne bode vedno soli in mila prodajal," dejal je on. Kadar je bil slabe volje, izkušal jo to svojo slabo voljo vtipljati v vino in pil je mnogo. Zadrževal se je dolgo v gostilni, kjer je za kratko pozabil na svoja opravila in skrbji, a drugega dne je pa bil še bolj siten in nevoljen. Reziko je zelo skrbelo, in ko je on po večerih dolgo izostajal, sedela je sama doma in čakala njega. Zaspala tako ni bi mogla, šivala si je kaj in večkrat je zalesketala v njenih lepih črnih očeh svetla solza. Potožila je to tudi svoji teti.

"Potrpi, dete drago, potrpi! Nobenemu ni tako, kakor bi si sam želel. Poskusi z lepa, prosiga, naj se ogiblje gostilne, morda te bode poslušal, saj te ljubi!"

"Ne ljubi me; ne, teta draga, tako kakor me je preje ljubil. Nič več ni z menoj tako prijazen, kakor je bil preje, in jaz sem mu vendar vedno dobra."

"Rezika, nikar ne obupaj! Jože ima dobro sree in zaradi tebe se bode še popravil," tolažila jo je teta.

Vendar teta se je motila. Črmelj ni bil več oni stari, dobri Črmelj. Ko ga je Rezika zopet neke noči dolgo čakala in doma plakala, prišel je on precej vinjen domov. Njo je zabeležil v sree, prišla je k njemu, pogledala mu v lice, položila mu roko na ramo in mu rekla:

"Jože, veš da te ljubim, in zaradi te ljubezni te prosim, daj, ne pij toliko, ostajaj doma. To ne more dolgo trajati, trgovina bo propala in mene bodeš onesrečil. Jože, prosim te, ne bodi tak!"

"Pusti me," odgovoril je je ježno in ji odmaknil roko s svoje rame, "jaz sem svoj gospodar in vem, kaj delam. Za mojo trgovino naj te nič ne skrbi, trgovina je Jože! usmili se me; ne veš, koliko trpim!"

"Sirotica uboga, hudo ti je pa res! Poglej jo! Tukaj doma naj bi sedel in tebe zabaval. Delal bom, kar bo mene volja. Ti pa pojdi spat in molči!"

Kaj pa je hotela; odšla je in celo noč močila zglavje s svojimi solzami. On je pa še dolgo kričal in se potem zavalil v postelj.

Odslej je redno izostajal, da pokaže, da je on gospodar. Z ženo je govoril malo ali pa nič, trgovina ga tudi ni več veselila. Trošil je obilo, vedno kaj novega snoval, kar se je pa slabo obneslo in tako je zabredel v dolgove. Premislil se je povsem, a tolažbe je iskal v pitju. Rezika ga je še nekolikokrat prosila in svarila, a on je bil z njo še bolj osoren in ji povedal, da ima ona molčati v hiši, v katero ni ničesar prinesla. Sirotica je molče trpela in plakala, utolažiti je ni mogla niti stara teta. Tako je pri Črmelju odzvonilo domačemu miru, slogi in ljubezni: a kjer tega ni, tam je vse narobe. In tako bilo je tudi pri Črmelju.

Prekop čez Finsko.

Razni ameriški inženirji so izdelali načrt za zgradbo 250 milj dolgega prekopa, ki bo križal celo Finsko. Ta črta je določena iz Kandalaske ob Belem morju do Tomeje v Bothnia zelvnu na švedski meji. Stroški tega predora bodo znašali okoli 300.000.000 dolarjev.

KRASNE SLIKE IZ JEZUSOVEGA ŽIVLJENJA.

V petek, dne 10. novembra, se bodo videle v

ROYAL THEATRE

1820 W. 22nd St. Chicago, Ill.

krasne kino slike iz Jezusovega življenja, katere naj bi si vsakdo ogledal. Videla se bo slika Jezusa Nazareškega, ko pridiguje množici na gori. — Druga slika je ko Judita pregovarja Judeža lškarjota, da naj izda svojega Gospoda, ali mojstra. Tako lepih nabožnih slik se v tem gledališču že dolgo časa ni videlo. Ne zamude torej redke prilike si jih ogledati.

Lastnik.

KDO VE

kaj bolj podrobnega o rojaku Antonu Cvetar, rojenemu v vaši Klenek št. 6 fara Vače pri Litiji na Kranjskem? Njegova, v starem kraju živeča žalostna mati je zvedela, da ga je nekje v Ameriki vlak povozil. Ta fant je živel pred letom dni v Danville, Ill. in je bil član nekega društva v LaSalle, Ill. zavarovan za \$600. Cenj. rojaki ali čitatelji, ki so ga morda poznali in kdor ve kaj bolj podrobnega o njegovi nesrečni smrti naj blagovoli to zdo-lej podpisano naznaniti, za kar mu bom zelo hvaležen. Jaz bi rad njegovi materi odgovoril če je dotičnik res mrtev, ali ne?

Jernej Bedenk,

Box 58.

Dalzell, Ill.

Li veš?

Li veš za prostor NEMANICH MARTINA, v Chicagu tam na 22. cesti? Gostilna znana in prodaja vina. Le tam najbolj boš dobil za jesti. Za žejo pivo dobro se prileže. Prižgeš če zraven fino si "cigaro". Želodeček človek si lahko priveže s požirkom žgane kapljice za "baro".

Martin Nemanich

slovenski gostilničar, 1900 W. 22. St., vogal So. Lincoln St., Chicago.

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisma, koverta, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osebito vam pripravimo zelo priprave Vpladine knjižice za člane in članice, izdelane v malem žepnem formatu in trdo vezane. Dlje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter Po-botnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno zatančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorec gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

Izvrstno domače vino.

Vsem mojim stariim odjemalcem in prijateljem naznanjam, da sem nakupil veliko zlahtnega grozdja ter imam v zalogi samo naravna, domača vina.

Prodajam ga doma po eno galono ali več, ter ga tudi pošiljam na vse strani Zedinjenih držav ne manj kot 15 galon.

Pošiljam danes v staro domovino s posredovanjem znane banče tvrdke F. Sakser, New York, in sprejemam naročnino lista „Glas Naroda“. Izdelujem pooblastila in vse druge notarske listine.

Svoji k svojim!

FRANK JURJOVEC

1801 W 22nd St., Chicago, Ill.

JOSIP PERKO

SLOVENSKA GOSTILNA

2236 S. WOOD STR.

CHICAGO, ILLINOIS.

Telefon Canal 298

Se priporoča rojakom Slovincem za obilen poset.

"Dobra postrežba in dobra pijača", to je moje geslo.

Denar naložen pri nas

je varno shranjen.

Priporočamo se Slovincem, da ulagajo denar pri nas bodisi na čekovni ali obrestni račun in jim zagotovimo vselej kulantno postrežbo.

Plačujemo po 3% obresti na denar uložen na obrestni račun.

Mi podpiramo Slovence in se torej tudi pripravljamo njihovi naklonjenosti. Pri nas lahko nalagete denar če živite v Jolietu ali pa v katerem drugem kraju Zdrž. držav. Dva člana K. S. K. Jednote sta naša dolgoletna uslužbenca: g. Jos. Dunda, predsednik nazadnega odbora K. S. K. J. in g. Jos. F. Skrinar.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav.

Pošiljamo denar v staro domovino zanesljivo in po najnižjem kurzu. Oddajamo v najem varnostne škrinje po \$3.00 na leto za shranjevanje vrednostnih papirjev in listin, kjer so vedno varne pred ognjem in tatvino. Izdajamo menjice na vse kraje.

Poslojpe, v katerem so naši uradi je lastnina te banke.

Naša banka je depozitni urad za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

The Joliet National Bank

JOLIET, ILLINOIS

Kapital \$150,000. Rezervni sklad \$300,000.

ZA ADRIJO...

Povest iz uskoško-benečanskih bojev. — Spisala Lea Fatur.

(Nadaljevanje.)

Magično žari Markov trg v luči grškega ognja. Ljubka Benečanka pleše pri glasbi goslic, skale ob zvoku tamburine, se hohote skokom harlekina, toči solze, ko pravi javni pripovedovatelj živopisno bajko o Sulejmi in Aladinu, ploska robatemu plesu hrvaškega medveda Martina. Beneška otročad poje za medvedovim voditeljem nji nerazumne besede: "Pleši, moj Martine, za petico, za cekine, pleši yedno moj Martine." — se čudi umetnosti ognježrečev, nožedov, se smeje bajzdom, drvi za kamelo. Moška mladina se vnema za plesoče eiganke, se navdušuje ob improvizaciji pesnika, ki proslavlja čine slavnih Benečanov, ljudovladine zmage nad Turki, barbari in njej sovražnimi mesti.

Mlaji z zastavami Kandije, Morjeje, Cipra, kipe visoko v nebo. V spomin zmage. Trume vojakov, obširni arsenali, gozd jamborjev kažejo, da je Venecija krasni dom zabave, moči, slave.

Toda med pisanim evetjem radosti se plazi strupena kača vohunstva, suženjstva. Skrivna, nikomur odgovorna moč vlada nad ljudskimi, malomislečim ljudstvom. Brezimna ovdaba v "levjem žreltu" zadostuje, da se tu reši sovražnika. Javne zabave so uspalna pijača za preprosto ljudstvo, da nosi lažje svoje teže, da se ne zave — so pa tudi prilike, da se izve nakane plemičev.

O, ni je svobode v krasnih Benetkah, svoboda je na kamenitih senjskih gorah, kjer se tikata plemič in suženj, kjer je vojvoda oče svojih ljudi.

Res je krasna Venecija in Cecilija potomka patricijske rodbine, v kateri je doževno žezlo domače. Znaní so Foscarji kot modri državniški ljudovlade. Zlata knjiga proslavlja njihovo ime. Razen onega — Jakoba Foscarija... Bogati so Foscariji. Imajo svojo ladjo, vilo na Giudecchi, polja in vrtove v Fernagli. A vendar... ljubezen materino, udobnost, ki jo obdaja, vse bi pustila Benečanka, ko bi jo ljubil senjski orjak... Kraljica benečanskih krasot postane. V zlatem Bucentavru (pozlačena državna ladja), se bo vozila z dožem, stanovala v prepleti dogani, imela dvorne dame in dečke — kadar bo stopila na loggio, bo grmelo ljudstvo: "Coviva la dogaressa!" — pa njo bodo pekle vroče oči, ker je ne ljubí senjski orjak... Ko bi jo ljubil... Vzela bi puško, plezala zanj po skalah, meč bi vzela — se borila zanj. Keč je ne ljubí, se je žrtvovala, da reši njegovo svobodo, življenje...

Pa zakaj se je začudila mati njenim prejšnjim besedam? Želja deč, pust in dolg je popoldan. Ne krajsa ga govorica, ki prikriva le misli matere, hčerke. Kar se odpro naglo vrata. Koga naznani Cecilijin zamoreček? Ne utegne, da pove mali Goro. Kot vihra vstopi Ivan Foscar. Nina klobuka, ne meča, ne ovratnika. Oči mu plamenje, lasje padajo v čelo, ustni sta mu stisnjeni. Kratko pozdravi mater, migne svojem sobarju, ki je prišel z neko sukunjico za njim, vrže Jeli sukunjo, migne sobarju, da odide, in vzroji v Cecilijino začudenje:

"Kdo je vžil nekaj v to sukunjo? Ti, Jela? Na ukaz gospe! Zopet neumna čarovnja! Draga tudi. Nobena stvar ni tako draga kot neumnost... Odpri šiv, Jela!"

Gospe Foscarijeva prebledi, hoče braniti. Cecilija jo ustavlja s pogledom. Jela para s trepetajočo roko sukunjo podlog pod desno ramo. Iz podloge pade kosček popisanega platna. Kot ris plane Foscar bo njem.

"Glejte, čudežni močni napis! Kos platna, na njem par glagolskih črk! To naj me varuje krolej in meča, bolezní in žalozni in Bog ve še česa! O, gospa mama! Če verujete ji take neumnosti, kaj naj veruje potem ženica ribičeva? Glejte, vaš čudežni zapis..."

Z naglo roko raztrga planto, ki mladi mož platno na drobne kosce, izbruhne v strastni jezi: "Bodni, neumni svet! Kje so vaši besedniki, kresniki, bajla? Vse ostanki malikovalstva! Sami si grenite življenje, ko vidite v bli-

žnjem nevarno bitje, ki je sklenilo nemogočo zvezo s tajno močjo. Kje je vaš rogati vrag? Vaša neumnost, zavist, častihlepe, to je vaš vrag. Za mašo darujete v pogubo bližnjemu, Bogu se klanjate, hudiča molite..."

"Ivan, Ivan!" kliče mati s povzdignjeno roko. "Za ljubav božjo! Ne zovi zlih moči, ne izzivaj... Oh nesrečnež! — Kaj je, Goro?"

Prestrašeni zamoreček izbuli debele oči na hudega mladega gospoda in javlja: "Don Foscar je privedel domo Mocenigo..."

"Sem je ni treba," udari Ivan brezobzirno z nogo, "prosim vas, gospa mama, sprejmite jo v vaših prostorih. Kaj se to sili, kjer je treba ni."

"Sprejmeta jo v dvorani, pridite pozneje tja," prosi gospa Foscarijeva pol žalostna, ker noče sprejeti sin njej drage osebe, pol vesela, da mu pride v tem hišo iz oči. "Potolaži gospoda Ivana," pošepne hčerki, ko ji pobira z Jelo bele niti raz obleko, ji popravlja lase, rižo.

Izzine mati, hlastno stopi Cecilija k bratu: "Kaj se je zgodilo, Ivan? Nisi se razburil samo zaradi zapisa, užalil našo dobro gospo mamo..."

"Dobra. Kaj pomaga dobra nespalet? Kaj mi pomagajo najbližji nameni in želje, če so zoper zdravo pamet? Zakaj te ženišo? Da poreko: Naša dogaressa. In mene? Da poreko: Naša sinaha je iz Mocenigove hiše. Čast! Kaj je? Prazen nič. A temu ničur žrtvuje razsoden mož svoje življenje, mlado dekle svojo srečo. Juriša umrje. Zora uvane. Nama je zastrupljeno življenje. Pa kaj to, da le rešena senjanska in benečanska čast, da procvita slavna ljudovlada... Dobra, praviš, je naša mama. Da, dobra. Dober je naš oče. A reči jima: Nočim doža, ne maram zanj — prekolneta te do belih kosti. Iz častilakomnosti, ne radi tvoje sreče... Kaj me je razjezilo? Da umrje Juriša zaradi predsodkov, časti..."

"Juriša umrje?" Cecilija zmaje nevrno z glavo. "Če te je razburila ta novica, se lahko umiriš, dragi brat. Juriša ne umrje."

"Ne? In če mi je naznanil Venier to ravno zdaj. Če je prišel benečanski pooblaščenec, da poroča signoriji o svojem uspehu?"

"Venier pravi to?" Cecilija ostrmi in si seže z rokama v bujne lase. "Nemogoče, Ivan..."

"Nemogoče? Ubožica! Saj vem to že davno vsi. Molčati bi moral tudi jaz zdaj..."

"O, govori! Govoriti hočem tudi jaz... Kaj je res obsojen, na smrt obsojen?"

"Na smrt. Rodbina izgubi premoženje in plemstvo..."

"In obsodba stoji v veljavo?"

"Čez tri dni. Proglášena še ni. So še neke formalnosti..."

"Ah!" se oddahne deklica, vzdihne Jela. "Tri dni časa. Moramo ga rešiti. Če ne drži svak svoje obljube — jo držim jaz, ženska. Čuj, Ivan. Ko sem stala na ozkem mostiču, pri odhodu iz Senja, sem prisegla svaku pri Adrij, da stopim v samostan, če ne reši Juriše. Dal mi je besedo — samo molčim naj. On je pooblaščen..."

"Da, in on zahteva Senjaninovo smrt, progonstvo Uskokov. Hoče se prikupiti s tem signoriji. Da se ne ustavlja Frankopan, da se ne boje v Građu uskoških nemirov, bi bil Juriša že mrtev. Pa nemir na eni, vojska na drugi strani — nazadnje žrtvuje nadvojvoda rajši nekaj zvestih Uskokov... In ti si menila, ubogi otrok, da uženeš Veniera z grožnjo, da ne vzameš doža? Ubogo dete! Ali ne razumeš, da je taka snubitev ukaz signorije? Da ne smeš odreči, sicer spraviš vse svoje sorodstvo v pogubo? Zato se ni oziral svak liskaj na svojo obljubo: da te je le potolažil. On ima osebnostno sovraštvo do Juriša, ker so se mu izialovili načrti, katere je imel. Misli, da za spravi junaka po tebi na našo stran in si pridobi s tem slavo, da je tako rešil uskoško vprašanje. Zato te je snrval v Juriševo hišo. Jaz sem bil slep — videl sem Zoro..."

Svak se je igral z nami. Dožnja pa bi morala postati ti vseeno... Le če bi izdal Juriša svoje tovariše, bi ga slepil s tvojo roko. Venier pravi tudi, da bi mo-

rala sovražiti Senjanina, ker je odbil..."

"Sovražiti," dvigne Cecilija glavo. "Kako naj sovražim moža, katerega občudujem. O, vem, da je tudi njemu hudo. Pa ne more, ne sme drugače..."

"Gotovo mu je hudo... Bled je stal pred nama. Venier mu je izročil ljudovladino ponudbo. Prost bo. Skrivno naj deluje in vpliva na nezadovoljne Uskoke... Proda naj, ko dozori skrivno delo v očišči sad. Senj, Ledenice, Brinj, Otočac, Moščenice. Potem bi se Benečani hitro polastili Primorja. Novi, Bakar, Trsat, bi prišli po sili ali zvičaj v naše roke. In čez to novo last ljudovlade bi bil Juriša gospodar. Uskoki bi dobivali redno plačo, posestva. Senjanim je izdajalsko ponudbo ponosno odklonil. Tedaj mu je pokazal svak tvojo sliko... Povedal mu je, da čaka njegovo rodbino sramota in beda. Juriša je prebledel — a ostal trd. Vrnil je tvojo sliko... Najlepša Benečanka umrje žalosti — najlepša Benečanka hoče živeti samo tebi, knežiti ob tvoji strani, mu je rekel svak. Juriša se je obrnil v okno — gledal dolgo na morje, dihal težko."

Naj umrje! je odgovoril mirnega obraza, ko se je vrnil k nama. Naj obledi žarni evet! Adrija ni vaša, dokler diše Uskok."

Sklenjenih rok posluša Cecilija Brati. Solza — redek gost v njenih očeh — se obesi na dolge vešice "O moj junak!" klikne živo. "A kaj zdaj, Ivan?"

"Kaj? Reči s Petrarcom: Rota e l'alta Colonna e l'verde Lauro, che faean ombra al mio staneo pensiero: perduto ho quel che ritrovar non spero..."

"Ne, ne, Ivan! Tri dni, si rekel. Goro! Teči k Gianinu, naj ti da gospodov klobuk, plašč in meč. Jela, obleci, obju me naglo! Gondolierja sta doma. Odpeljeva se k avstrijskemu poslaniku, k dožu... Ne bojiva se nasledkov, Ivan..."

"Sestra!" vzlikne Ivan in se udari po čelu. "Da — včasih nas prekosi ženska v odločnosti! O sramotila si me... Hitiva. Pravi jo, da se zbirajo po Primorju Uskoki, da je Senj tleč ognjenik. Skrbí me, da ne skuha vrag druge kaše..."

XII.

Zimsko solnce obseva senjske stolpe, ogreva skale. Kos zleta iz bršljanovega zatišja, brinjevka seda k rdečim jagodam na visokem brinju. Grda kača pepeljka moli sivo glavo iz zemlje, preži in čaka, da se ji približa senica, pastirica ali ščinkovec, ki prihajajo iz mesta, da sporoče kosu mestne novice.

Grde vrane, požeruhe, obletavajo senjski kastel. Diši jim po urhovin. Bled junak za kastelskim zidom jih gleda. Žalosti, jeze mu črni modro oko: Zapisana je sodba, pripravljena je vr. Knežji rod, senjsko plemstvo, meščanska pravica, vse to ne ščiti zoper benečansko jezo. "Visi naj!" je rekel pooblaščenec Venecije — in jetnik se ozira na goro, na Trsat. Kaj ne prihaja od tam rešitev?

Da. Prihaja. Divje drvi potok izpod pobeljenega travnika po senjski dragi, mimo kastela in prinaša bledemu jetniku v stolpu sporočilo, da se bliža svoboda: Že so zapustile Juriševe čete gore. Pri Milančiču v Brinju čakajo na znamenje. Pripravljeni so Moščenčani, Kastelan Niko iz Nehaja s posadko, Ledeničani, Otočani. Kar je Uskokov v Novem, Bakru, Cerkevici. Dva tisoč mož vstane v eni misli... ko se proglasi Juriševa smrtna sodba. Milančič napade Senj. Vratko benečanske zaleje. O, preden se vam posreči, Benečani, spraviti nas od morja, preden nas ugonobite z mrazom in gladom — pokažemo vam že, kdo smo Uskoki.

Tako se rote v zaprtih hišah sestradami Senjani. Senjanke kolnejo in vijejo roke. Božič je tu. Pa ni zrna za pogačo, ni vina, ni mesa, ni sukna, ne platna. Umrlí bi, da ni dušice, Zore Senjaninove.

Senjske ulice so prazne. Le nemiški vojak, benečanski vohun, hočita oblastno po njih. Za njimi se dvigajo senjanske pesti: Le hodite! Dolgo ne bode. Razsečemo vam trupla, natakne mo glave nad kastelska vrata...

(Dalje prihodnjaj).

Ako bi ženske odpuščale ženskam tako rade in tako hitro, kakor prezirajo napake svojih slabih mož, bi bil svet za mnogo bolj-ši.

Stroj ne deluje, čí ne číst.

Ako imate kak stroj in ga ne čistite, ne teče gladko in se nekega dne kar ustavi. Vaš želoce je tudi stroj, ki ga treba čistiti. Uživate Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. To izvrstno zdravilo vam očisti želoce, okrepi drob in izpodbudi energijo do polne izdatnosti. Olajša vam razdražljivost, glavobol, omotičnost, malokrvnost itd. Cena \$1.00. V lekarnah. Joseph Triner, izdelujoči kemik, 1333-1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.—Adv.

Izučena slovenska babica

se priporoča slovenskim ženam v La Salle, Ill., in okolici; pomagam tudi slabokrvnim ženam.

KATARINA TRLEP,

24 — 5th St. Telefon št. 452.

Frank Petkovšek

720 Market Street

WAUKEGAN, ILLINOIS.

Zastopnik raznih parobrodskih družb. Pošilja denarje v staro domovino in opravila notarske posle.

Se toplo priporoča Slovincem v Waukegan in okolici.

Stavbinsko in posojilno društvo

'SLOVENSKI DOM'

Chicago, Ill.

Domače podjetje. Ustanovljeno in inkorporirano po zakonih države Illinois.

Sprejema hranilne vloge in posojuje denar na posestva in na delnice tega društva. Delnice se plačujejo po 25c na teden in vrednost vsake delnice naraste v teku 6 let in 4 mesecev na \$100.00 (sto) dolarjev.

Rojaki! Poslužite se tega izbornega načina pri hranjenju! Rojaki izven Chicago! — Pišite za pojasnila!

Louis Duller, predsednik.

Jos. Steblay, tajnik.

1840 W. 23. St.

Martin Nemanich, blagajnik.

TEL.: CANAL SWY.

PRVA SLOVENSKO-HRVATSKA MLEKARNA

F. GRILL'S DAIRY

1818 W. 23rd St., Chicago, Ill.

Pozor gospodinje! Ako rabite pri gospodinjstvu sveže mleko, dobro sladko, ali kislo smetano, (Cream) ali okusno, doma narejeno maslo, (Butter) oglašite v moji mlekarni.

Jaz prodajem mleko, ki je pastilizirano; dobivam ga naravnost od fermerjev. Mleko je preje natančno preiskavano in pregledano od Mestnega zdravstvenega urada (Health Department) predno gre iz mlekarne; torej garantiram ali jamčim, da je naravno. Mleko take vrste je posebno priporočati otrokom rejencem.

Mleko razvažam po hišah točno vsak dan o pravem času.

Za obilna naročila se toplo priporočam:

FRANK GRILL.

slovensko-hrvatski mleka

Dr. Martin J. Ivec

Slovenski zdravnik

Physician-Surgeon

Vrhovni zdravnik K. S. K. J.

900 N. Chicago St.

Corner Clay St.,

JOLIET, ILL.

Urad zraven slov. cerkve.

Uradne ure: 10—12; 2—4; 7—8

Chicago telefon: 4295.

Dom 2192 L.

Pošiljite sedaj vaš denar v stari kraj brzojavnim potom

Brzojavne pošiljke so sledeče:

za 100 K. \$17 — K. 200 \$31 —

K. 300 \$45 — K. 500 \$73.

— S tem so vsi stroški plačani. —

Denar bode izplačan v 5 dneh.

Poštna potrdila dospejo že 6. nedeljo.

Za Vaš denar Vam jamčimo.

PRODAJAMO PAROBRODNE LISTKE ZA VSE KRAJE.

Pišite ali zglasite se pri:

INTERNATIONAL EXCHANGE BANK

1334 W. 19th St.,

CHICAGO, ILLINOIS

(Mednarodna menilnična banka)

Vsem Slovincem in Hrvatom priporočam mojo gostilno!

"Hotel Flajnik",

3329 Penn Avenue

v kateri točim vedno sveže

PIVO, ŽGANJE, VINO IN RAZ

NOVRSTNE DRUGE PIJACE.

Priporočam se cenjenemu občinstvu v najobilnejši obisk. — Vsi znanci in neznaneci vedno dobro došli!

NA SVIDENJE!

GEO. FLAJNIK, LASTNIK

3329 Penna Ave. Pittsburgh, Pa.

DRUŠTVO "MARIJE SEDEM ŽALOSTI" ŠT. 50. K. S. K. J., ALLEGHENY, PA.

Ima svojo redno mesečno sejo vsake drugo nedeljo v mesecu v Kranjsko Slovenskem Domu, 57 in Butler St., Pittsburgh, Pa.

Uradniki za leto 1916:

Predsednik: John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

I. tajnik: Frank Trempush, 4628 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.

Zastopnik: Nikolaj Prokšelj, 572 Butler St., Etna, Pa.

Društ. zdravnik: Dr. C. J. Syber, 825 Lockal St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Člani so sprejemajo v društvo od 16. do 50. leta; posmrtnina je \$1000., \$500. ali \$250. Naše društvo plačuje \$5.00 bolniške podpore na teden pri vsaki redni mesečni seji.

Slovinci in Hrvati, kateri še niste pri nobenem društvu, spadajoče h K. S. K. J. se uljudno vabijo pod zastavo zgoraj obmenjenega društva.

Za vsa pojasnila se obrnite na zgoraj imenovane uradnike društva. V slučaju bolezni se mora vsak član tega društva oglašiti pri II. tajniku Josip Gangl, 4728 Plum alley, Pittsburgh, Pa., isti dan ko zbolí in ravno tako zopet do ozdravi.

MARIJA SLUGA

1828 W. 22nd St.

Chicago, Ill.

Telephone Canal 4739

izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena

BABICA

se uljudno priporoča slovenskim in hrvatskim ženam.

Važno naznanilo

za podporna društva, trgovce in podjetnike ter sploh vse Slovence.

Znano je nam, da imajo razna podporna društva več denarja naloženega na različnih bankah, ali pa na zemljiških uknjižbah, (mortgagees), kar jim žal donša primeroma le malo obresti, morda samo po 2½ ali 3%?

Ta denar bi imela podporna društva, trgovci in drugi lahko bolje in tudi varno naložen, ki bi jim donšal OD 5%, 5½% DO 6% OBRESTI. Denar bi bil naložen tako varno, da je vsaka izguba izključena. To bi se doseglo z nakupom bondov električnih in plinarnih podjetij, šolskih, municipalnih, okrajnih in državnih BONDov ali OBVEZNIC, ki so istotako varne kot bi bil denar naložen v banki. Te bonde se lahko vsak čas proda ali zamenja za gotov denar. Obresti se dobiva vsakega pol leta s posebnimi kuponi v vsaki banki. Tvrška

ELSTON & CO.,

39 So. La Salle St., Chicago, Ill.

je ena izmed dobro znanih tvrdk, ki trguje z bondi in obveznicami. Mi smo prodali zadnji čas K. S. K. Jednoti že za več kakor \$100.000.00 raznih bondov in obveznic z visoko donšajočimi obrestmi; ti bondi so tako sigurni, kakor gotov denar. Vsled tega se priporočamo toplo tudi društvenim uradnikom, osobito blagajnikom, ter tudi posameznikom, ki imajo denar naložen na nizke obresti, da se obrnite na nas za pojasnila pri nakupu bondov. Mi Vam bomo priporočili in preskrbeli bonde najboljše vrste, kar bo v vašo lastno korist. Pišite nam za pojasnila v slovenskem, ali angleškem jeziku, nakar Vam bomo dali takoj zastoj potrebne informacije.

Bonde se kupi lahko že od \$100.— naprej.

Priporočamo se s spoštovanjem

ELSTON & CO.,

39 So. La Salle St., Chicago, Ill.